

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminologie

Vliv pandemie Covid-19 na Vazební věznici Praha Pankrác

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

The impact of the Covid-19 pandemic on the Pankrac prison in

Prague

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Ondřej KOLÁŘ, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Jan PAVLÍK

PRAHA

2024

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, kterou jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 13.3.2024

.....

Jan PAVLÍK

ANOTACE

Práce se zabývá Vězeňskou službou a jejím bojem s pandemií Covid-19. V této práci bude představena Vězeňská služba ČR jako taková s přiblížením, jak si zaměstnanci museli poradit s pandemií, kdy nebyl dostatek ochranných prostředků. Dále budou formou analýzy přiblíženy hlavní dopady na jednotlivé sekce. V závěru bakalářské práce bude celkové shrnutí a vyhodnocení práce.

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with the fight of prison service with covid-19 pandemic. This work will present to you prison service of the Czech Republic and how its employees had to deal with the pandemic when there was not enough protective equipment. Also it will be focusing on the main impact in individual sections in the form of an analysis. At the end of the bachelor's thesis, there will be overall summary and evaluation of the work.

KLÍČOVÁ SLOVA

Covid-19, Vězeňská služba, výkon vazby, výkon trestu, pandemie, vazba, obviněný, odsouzený

KEYWORDS

Covid-19, prison service, bond performance, execution of sentence, pandemic, custody, defendant, convicted

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR.....	7
1.1 Organizace Vězeňské služby ČR.....	9
1.2 Profilace věznic.....	11
1.3 Vazební věznice a ÚpVZD Praha Pankrác.....	14
2 KRIZOVÉ STAVY A MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	16
2.1 Základní druhy činností po vyhlášení krizových stavů.....	19
2.2 Přehled možných zdrojů rizik a analýza ohrožení.....	20
2.3 Krizový management.....	21
3 KRIZOVÝ ŠTÁB.....	22
3.1 Složení krizového štábu ve věznici.....	23
3.2 Jednací řád krizového štábu vězeňské služby.....	24
3.3 Opatření krizového štábu v době pandemie.....	24
4 PANDEMIE COVID-19.....	27
4.1 Výskyt pandemie ve Vězeňské službě ČR.....	29
4.2 Opatření přijaté Vězeňskou službou ČR.....	30
4.2.1 Logistická vybavenost ochrannými prostředky.....	30
4.2.2 Testování zaměstnanců.....	33
4.2.3 Očkování zaměstnanců.....	35
4.2.4 Ekonomické důsledky pandemie.....	37
4.3 Zdravotnická péče.....	39
4.3.1 Nemocnice s poliklinikou ve VV Praha Pankrác.....	41
4.3.2 Úskalí práce s vězněnými osobami.....	42
4.3.3 Denní režim odsouzených.....	46
ZÁVĚR.....	51
Seznam použité literatury.....	53
Zákonná úprava a interní akty řízení:.....	54
Webové stránky a elektronické zdroje:.....	55

ÚVOD

Bakalářská práce byla sepsána na téma, se kterým nikdo nepředpokládal, že bychom se v současné době mohli vůbec potýkat. V době hospodářského růstu a ekonomického rozvoje i v oblasti bezpečnostních sborů, jako je Vězeňská služba ČR, se ze dne na den muselo reagovat na nově vzniklé situace, které byly ovlivněny jednotlivými nařízeními vlády, vyhláškami a jině.

Vězeňská služba ČR je bezpečnostním sborem, vzhledem ke své funkci a významu pro společnost jsou proto v první části čtenáři seznámeni se základní strukturou bezpečnostního sboru jako takového, s následným obrazem o fungování a vedením sboru jako celku. Pandemie, se kterou se Vězeňská služba ČR potýkala, představovala v novodobé éře Vězeňské služby ČR jedno z nejnáročnějších období ohrožující celkové fungování organizačních jednotek jako takové a bezesporu to můžeme srovnávat s řízením a komplexním fungováním věznic v krizovém režimu. Cílem bakalářské práce je seznámit s krizovým řízením, dochází k porovnání krizových stavů z pohledu zákona i odborné literatury. Práce obsahuje poznatky z praxe při výkonu povolání dozorce výkonu trestu odnětí svobody, informace načerpané v rámci rozhovorů, při kterých byla možnost dostat pohled na problematické období ze strany zaměstnanců ale i odsouzených osob. Ekonomické a logistické části byly sepsány, aby zachytily komplexní návrhy a možnosti řešení ze strany Vězeňské služby ČR jako celé organizace tak i následné zaujmutí určité pozice samostatné jednotky Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Praha Pankrác. Rozdíly v přístupu těchto dvou celků jsou zřejmé na základě vydaných doporučení, které se ne vždy sešly s provozuschopností s ohledem na obviněné, odsouzené osoby anebo chovance. K získání potřebných dat pro sepsání práce byla využita možnost nahlédnutí do interních předpisů věznice.

Na základě období pandemie je v závěru práce zhodnocena celková situace z pohledu fungování organizační jednotky. Transformace v kontextu psychické odolnosti příslušníků i vězněných osob a společenského postavení. Následující

shrnutí se týká sekce ekonomické, kterou byla a do dnešní doby je Vězeňská služba ČR poznamenána. Za současných podmínek není zcela jasné, jakým způsobem budou plánovány další kroky ve smyslu nápravy a navrácení se do původní ekonomické stability a nastavení možnosti investování, které má za cíl rozvoj vězeňství. Dále je Vězeňská služba ČR nucena nastavit plán v personální oblasti, zejména náboru nových zaměstnanců, jelikož se Vězeňská služba ČR potýká s vysokou neobsazeností služebních míst, která se vlivem pandemie zvýšila. S personálním rozvojem úzce souvisí i oblast nastavení pracovních benefitů, které byly po vlně pandemie omezeny.

1 VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR

Vězeňská služba ČR se řídí zákonem č. 555/1992 Sb. Zákon České národní rady o Vězeňské službě a justiční stráží ČR ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o bezpečnostní sbor, který spadá pod záštitu Ministerstva spravedlnosti ČR, kdy v čele Vězeňské služby ČR stojí generální ředitel, kterého jmenuje a potažmo odvolává ministr spravedlnosti. Generální ředitel je odpovědný ministrovi za činnost Vězeňské služby.¹

Mezi některé úkoly vězeňské služby patří:

- *„spravuje a střeží vazební věznice a věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody,*
- *spravuje a střeží ústavy pro výkon zabezpečovací detence,*
- *střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody a eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, a to bezprostředně po ukončení výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody,*
- *prostřednictvím programů zacházení soustavně působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění,*
- *zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném tímto zákonem zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomoci soudů a státních zastupitelství,*
- *vede evidenci osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody na území České republiky,*

---

¹ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 555/1992 Sb. – § 1, Zákon České národní rady o Vězeňské službě a justiční stráží. In: *Zákony pro lidi*. 1992, ročník 1992, číslo 293. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555>.

- *poskytuje zdravotní služby ve svých zdravotnických zařízeních osobám ve výkonu vazby, osobám ve výkonu zabezpečovací detence a osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, příslušníkům a občanským zaměstnancům Vězeňské služby; v případě potřeby zabezpečuje zdravotní služby u mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb.*²

Vězeňská služba ČR plní i další úkoly podle zvláštních právních předpisů. Stanovené úkoly dané zákonem mají za povinnost vykonávat jednotlivé sekce úseku Vězeňské služby ČR, například: vězeňská stráž, justiční stráž, správní služba, Akademie Vězeňské služby a pověřené orgány Vězeňské služby. Vězeňská stráž, Justiční stráž a pověřené orgány mají postavení ozbrojeného bezpečnostního sboru. Trestním řádem je umožněno, provádět úkony policejního orgánu. K tomu slouží oddělení prevence a stížností, které se zabývá prověřováním trestních činů spáchanými vězňenými osobami a chovanci. Setkáváme se s pracovními činnostmi, které vykonává příslušník, sloužící ve služebním poměru, oproti tomu občanští zaměstnanci, kteří jsou vedeni v pracovním poměru. Příslušníci se dále dělí na příslušníky vězeňské stráže, příslušníky justiční stráže a příslušníky pro výkon dozorcí služby.³

- *„Vězeňská stráž střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, střeží vazební věznice, věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence a v uvedených místech zajišťuje pořádek a kázeň.*
- *Justiční stráž zabezpečuje zejména pořádek a bezpečnost v budovách soudů a státních zastupitelství a v jiných místech činnosti soudů a Ministerstva spravedlnosti České republiky a také bezpečnost výkonu pravomocí soudů a státních zastupitelství.*
- *Správní služba rozhoduje ve správním řízení podle všeobecně platných právních předpisů a zabezpečuje organizační, ekonomickou, výchovnou*

² ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 555/1992 Sb. – § 2, *Zákon České národní rady o Vězeňské službě a justiční stráži*. In: *Zákony pro lidi*. 1992, ročník 1992, číslo 293. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555>.

³ Tamtéž §3.

a další odbornou činnost. Činnost správní služby obstarávají občanští pracovníci a příslušníci – dozorčí služba.

- Dozorčí služba zabezpečuje pořádek a bezpečnost v jednotlivých ubytovnách vězněných osob. Zároveň zajišťuje práva vězněných osob a dbá na dodržování jejich základních povinností. Při výkonu služby nejsou dozorcí z bezpečnostních důvodů vyzbrojeni střelnou zbraní. Tu mají uloženou v trezoru ve zbrojním skladu.
- Akademie Vězeňské služby provádí především odbornou přípravu vězeňského personálu a celoživotní vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby. Příslušníci v ní tráví celkem 3 měsíce přípravy na budoucí povolání a občanští zaměstnanci 2 měsíce.“⁴

1.1 Organizace Vězeňské služby ČR

Vězeňská služba ČR je rozdělena dle potřeby po celé České republice do jednotlivých organizačních jednotek, plnících různé typy opatření při výkonu vazby nebo trestu podle své určené profílace. Nadřízený orgán všech věznic je Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, které v této organizační struktuře zaujímá centrální místo, které sjednocuje, usměrňuje, předkládá a v neposlední řadě kontroluje své organizační jednotky neboli organizační celky. Na generálním ředitelství najdeme celý management Vězeňské služby ČR. Ve Vězeňské službě ČR, jelikož se nezaměřuje oproti běžnému podniku, na cíle vykazující zisk, ale má spíše sdílené společné hodnoty vedoucí k ochranně a bezpečnosti lze použít definici „*Management je chápán jako souhrn činností, jejichž hlavní obsahovou náplní je koordinace a vedení lidí.*“⁵

Generální ředitel má personální a kázeňskou pravomoc nad příslušníky Vězeňské služby ČR a také pravomoc upravovat v souladu s právními předpisy právní vztahy ve Vězeňské službě ČR, ve výkonu trestu odnětí svobody, ve výkonu vazby

---

⁴ RASZKOVÁ, Tereza a HOFERKOVÁ, Stanislava, *Kapitoly z penologie I. Vězeňství*. 2. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. s. 77. ISBN 978-80-7435-716-9.

⁵ ERBES, Zdeněk a POŠVÁŘ, Jiří, *Management I*. 2. vydání. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2008. s. 5. ISBN 978-80-7375-231-6.

a výkonu zabezpečovací detence, pokud tomu zákonná legislativa neumožňuje jinak.

Generální ředitelství se dělí na odbory, které řídí a kontrolují činnost odborných úseků organizačních částí Vězeňské služby ČR. Poznatky, které získávají, analyzují a navrhují potřebná řešení a opatření, vyřizují stížnosti, zpracovávají návrhy vnitřních předpisů a vytváří potřebnou metodiku pro organizační jednotky.

Činnost prováděná ve vazebních věznicích je zakotvena zákonem č. 293/1993 Sb., známým jako Zákon o výkonu vazby ve znění pozdějších předpisů, dále vyhláškou č. 109/1994 Sb., kterou je vydán řád výkonu vazby, který je vydáván Parlamentem České republiky. Vazební věznice jsou instituce, které slouží k výkonu vazby a zajišťují, aby tento proces splňoval stanovené účely definované zákonem. V současné době má Vězeňská služba ČR k dispozici deset organizačních jednotek pro výkon vazby.

Výkon trestu odnětí svobody se uskutečňuje v institucích věznice a ve speciálních odděleních vazebních věznic a je řízen především podle platného zákona č. 169/1999 Sb., Zákon o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, vyhlášky č. 345/1999 Sb., Vyhláška Ministerstva spravedlnosti, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, a také interními předpisy věznic.

Ústavy pro výkon zabezpečovací detence byly zřízeny na základě platného právního předpisu, konkrétně zákona č. 129/2008 Sb., Zákon o výkonu zabezpečovací detence a o úpravě některých souvisejících zákonů. V souladu s ustanoveními tohoto zákona se osoba, která byla odsouzena a převedena do výkonu zabezpečovací detence, stává tzv. chovancem. Tento termín se používá pro označení jedinců trpících psychickými poruchami osobnosti, vývojovými vadami a dalšími onemocněními, které představují riziko pro bezpečnost společnosti.⁶

---

⁶ RASZKOVÁ, Tereza a HOFERKOVÁ, Stanislava, *Kapitoly z penologie I. Vězeňství*. 2. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. s. 79. ISBN 978-80-7435-716-9.

Chovanci jsou v programech zabezpečovací detence pod neustálou kontrolou ale i pod adekvátní lékařskou péčí, zabývající se jejich duševním i fyzickým zdravím. Do roku 2021 Vězeňská služba ČR měla pouze dva detenční ústavy umístěny v organizačních jednotkách v Brně a Opavě, kdy k 1. 1. 2022 se přidala organizační jednotka Praha Pankrác a je tak prvním detenčním ústavem v Čechách.⁷

Střední odborné učiliště a Akademie Vězeňské služby ČR se uplatňuje hlavně v sekci vzdělávání a proškolení jak personálu, příslušníku, tak pro rozvoj odsouzených osob.⁸

Management je celkově založen na liniovém systému řízení, kdy pro každého zástupce managementu spadá odpovědnost účastnit se jednotlivých komisí sloužící pro řízení Vězeňské služby ČR, které jsou stanoveny v Nařízení generálního ředitele č. 30/2020, o poradních orgánech generálního ředitele Vězeňské služby ČR. Organizační jednotka má určené schéma, kdy v čele každé jednotky stojí ředitel věznice, jmenovaný generálním ředitelem Vězeňské služby ČR a následně 1. zástupce ředitele, který je ve služebním poměru. Dále druhý zástupce ředitele, pověřen za ekonomickou a logistickou sekci řízení organizační jednotky, který již není veden ve služebním poměru, ale jako občanský zaměstnanec. Za činnost jednotlivých celků se zodpovídá generálnímu ředitelství právě výše uvedený management jednotek.

1.2 Profilace věznic

V právním systému lze omezit osobu na svobodě, kromě zadržení Policií ČR, umístěním do výkonu vazby, do výkonu trestu nebo výkonu zabezpečovací detence, a to vždy na základě soudního nařízení a rozsudku soudu. U umístění osoby do vazby se musí dbát zákonných lhůt, do kterých obviněná osoba může

---

⁷ Vězeňská služba České republiky. Praha: VS ČR, 2022. Online. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky>. [citováno 2023-08-18].

⁸ RASZKOVÁ, Tereza a HOFERKOVÁ, Stanislava, *Kapitoly z penologie I. Vězeňství*. 2 vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. s. 78-80. ISBN 978-80-7435-716-9.

být zadržena. Nejvíce se využívá koluzního typu vazby, následuje vazba předstižná a útěková.⁹

„Celková doba trvání vazby v trestním řízení nesmí přesáhnout:

- jeden rok, je-li vedeno trestní stíhání pro přečin,
- dva roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zločin,
- tři roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin,
- čtyři roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin, za který lze podle trestního zákona uložit výjimečný trest.“¹⁰

Dle specifikací vazby může být obviněná osoba převedena do výkonu trestu odnětí svobody nebo může být osoba soudem předána do výkonu trestu odnětí svobody rovnou, a to na základě soudního rozhodnutí neboli rozsudku. V rozsudku a nařízení k výkonu trestu je detailně popsáno na jak dlouho má být osoba ve výkonu a do jakého typu věznice bude dle spáchání trestného činu umístěna. Před rokem 2017 byla vnitřní diference rozdělena na typy věznice s dohledem, dozorem, ostrahou a zvýšenou ostrahou. Odsouzené osoby zařazené do věznice s dohledem nebo dozorem měly možnost být zaměstnávány na pracovišti mimo areál věznice. Osoby zařazené ve věznici s ostrahou mohly vykonávat práci v areálu věznice.¹¹ V roce 2017 proběhla zásadní změna vnější diference. Jednotlivé typy věznic jsou rozděleny:

1) s ostrahou

a) nízký stupeň zabezpečení

- je nejnižší možný typ věznice,

---

⁹ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 141/1961 Sb., §67: Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Zákony pro lidi*. 1961, ročník 1961, číslo 141. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>.

¹⁰ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 141/1961 Sb., §72a odst.1: Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Zákony pro lidi*. 1961, ročník 1961, číslo 141. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>.

¹¹ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 40/2009 Sb., §56 (*Trestní zákoník*). In: *Zákony pro lidi*. 2009, ročník 2009, číslo 40. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

- odsouzená osoba má možnost docházet na pracoviště mimo areály organizační jednotky,
- má možnost na základě souhlasu ředitele věznice opustit věznici na tzv. krátkodobé přerušení trestu,
- vězněné osoby, odsouzené zpravidla z nedbalostního trestného činu, který nepřevyšuje trest odnětí svobody 3 let,
- podmínkou je, že osoba nesmí být odsouzena z úmyslného trestného činu převyšující 1 rok, nesmí být v minulosti již trestaná, nesmí být trestaná za trestný čin proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti a za trestný čin spáchaný pod vlivem návykové látky.

b) střední stupeň zabezpečení

- odsouzené osoby za nedbalostní trestné činy, kterým byl uložen trest odnětí svobody zpravidla nad 3 roky,
- odsouzené osoby mohou také pracovat mimo areály věznice, nicméně na jednotlivých pracovištích se pravidelně musí nechat zkontrolovat příslušníkem,
- podmínkou je, že osoba nesmí být odsouzena za trestný čin proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, za trestný čin spáchaný pod vlivem návykové látky, za trestný čin, který zahrnoval násilí, včetně pohrůžky násilí a je ve výkonu trest nejvýše potřetí.

c) vysoký stupeň zabezpečení

- odsouzené osoby, které vykonávají výkon práce v areálech věznice
- odsouzené osoby za trestný čin, u kterého nejsou splněny podmínky pro umístění do oddělení s nízkým nebo středním stupněm zabezpečení

2) se zvýšenou ostrahou

- odsouzená osoba může vykonávat pracovní možnosti pouze uvnitř věznice, za dohledu příslušníka Vězeňské služby ČR,

- odsouzené osoby, kterým byl uložen výjimečný trest odnětí svobody na 8 a více let.¹²

1.3 Vazební věznice a ÚpVZD Praha Pankrác

Na základě historických pramenů byla první zmínka o organizační jednotce datována v letech 1885-1889, kdy měla za úkol nahradit pro svou funkci zastaralou Svatováclavskou trestnici, umístěnou poblíž Karlova náměstí. Na vytipovaném místě, na kterém je věznice vybudována dnes, v oblasti Praha 4 – Nusle, byla pole. Věznice byla postavena daleko od centra Prahy, postupem let se oblast zaslila celá a v současné době je jednotka obklopena obytnými domy a paneláky s veřejnou infrastrukturou. Ve věznici se nachází gilotina, která se používala převážně za 2. světové války. Mezi historicky nejznámější evidované popravy na Pankráci se řadí z května 1946, kdy byl popraven bývalý státní ministr pro Protektorát Čechy a Morava Karl Hermann Frank a z června roku 1950, poprava JUDr. Milady Horákové, kde na místě popravy bylo Vězeňskou službou ČR vytvořeno i pietní místo pro uctění památky zesnulých politických vězňů.¹³

V současnosti celým svým názvem Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Praha Pankrác, je jedna ze dvou pražských věznic, které poskytují výkon vazby i výkon trestu pro odsouzené muže i ženy zařazené do typu věznice s ostrahou, a to ve všech jejich stupních, nově také výkon zabezpečovací detence pro chovance. Mohou se zde nacházet i osoby zařazené do typu věznice se zvýšenou ostrahou, nicméně je to na základě eskortního řízení nebo předvedení k soudnímu řízení, následně po jeho ukončení jsou eskortovány zpět do příslušné organizační jednotky. Obecně je v organizační jednotce stanoveno více jak 1200 ubytovacích kapacit, připadající v přepočtu obytné plochy na jednu

---

¹² ZHRÍVALOVÁ, Petra; RASZKOVÁ, Tereza; HÁKOVÁ, Lucie a NOVÁK, Petr, *Diferenciace odsouzených ve věznici s ostrahou*, 2023. s. 42. Praha, Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 978-7338-203-2.

¹³ Vězeňská služba ČR. *Časopis České vězeňství*, Vězeňská služba České republiky, Praha 2019, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

odsouzenou osobu 4 m². Jedná se o tzv. příjmovou věznici, kde se zejména přijímají do trestu osoby z hlavního města Prahy a jeho přilehlého okolí.¹⁴

Pokud je osoba buďto dodána do výkonu trestu Policií ČR nebo přijde sama, musí se podrobit zdravotní lékařské prohlídce, po které se dostává na příjmové oddělení věznice, kde se zpracovávají jednotlivé administrativní kroky, aby mohla být osoba přijata do výkonu trestu a řádně mohla mít uloženy veškeré osobní věci, se kterými přišla. V neposlední řadě dochází k pohovoru a ke konzultaci s odbornými pracovníky a příslušníky věznice. Pro poskytnutí výkonu trestu pro osoby jiné národnosti se předávají příslušné formuláře, kde vězněná osoba uvádí základní identifikační údaje, případné zásadní lékařské medikace a jiné. Jednotka disponuje svou nemocnicí, prvotní ošetření a poskytnutí první pomoci jsou zde zajištěny. Aby nemocnice mohla fungovat je vybavena lůžky, standardními materiály a stroji, kde se dají na operačním sále vykonávat menší chirurgické zákroky, pro složitější případy se odsouzená osoba eskortuje do standardního nemocničního zařízení mimo areál věznice, s potřebnou hlídkou, která po čas ošetření na odsouzenou osobu dohlíží.

Důležitým článkem organizační jednotky je nástupní oddělení. Na nástupním oddělení je odsouzený zhruba 3 měsíce. Seznamuje se zde s chodem věznice, s programy zacházení a během pobytu je mu stanoven stupeň zabezpečení ve věznici s ostrahou. Na nástupním oddělení se odsouzený také dozví, do které věznice bude následně převezen. Zpravidla se umísťuje do blízkosti domova.

Organizační jednotka nabízí spousty programů, které si ukládají za cíl snížit vysokou procentuální míru recidivy. V odborných programech se setkávají osoby, které mají problémy s drogovou závislostí, jsou zadlužené nebo případně finančně negramotné. Dle detekované problematiky se zaměstnanci snaží k nim přistupovat takovým způsobem, aby byly odsouzené osoby motivovány po ukončení trestu se efektivně a lépe zařadit do běžného života. Na základě

---

¹⁴ Vězeňská služba ČR. VV Praha Pankrác, *Základní informace*. Online. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/vazebni-veznice-praha-pankrac/sekce/zakladni-informace>. [citováno 2023.08.19].

Maslowovi pyramidy potřeb lze říci, že je v odborných programech působeno na složky sounáležitosti a uznání. Pokud je odborný program úspěšný, po výkonu trestu se dostaví i pocit seberealizace, který je obecně daný i v běžném životě.¹⁵

V návaznosti na působení odborných programů je možnost zaměstnávání odsouzených osob. Organizace nabízí různorodé pracovní zařazení, kde dostávají odsouzené osoby odměnu, ze které si mohou hradit případné náklady spojené s výkonem trestu, ale i možnost hradit příslušné dluhy, které odsouzená osoba může mít. Armstrong popisuje motivaci jedince, jako pohnutku k tomu, abychom si byli schopni naplnit své zadané cíle.¹⁶

Dalším důležitým článkem organizační jednotky je tzv. výstupní oddělení, kde jsou umístěny osoby před koncem výkonu trestu anebo mají být v brzké době propuštěni. Na oddělení jsou postupně odsouzené osoby seznamovány s aktuálním děním společnosti, aby odsouzené osoby měly lepší podmínky a adaptaci do běžného života. Z kapacitních důvodů toto nelze aplikovat u všech vězňených osob. Proto se zaměstnanci odsouzeným v dostatečné míře věnují i mimo výstupní oddělení.

2 KRIZOVÉ STAVY A MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

V České republice mohou být vyhlášeny čtyři krizové stavy, které se dále rozdělují na civilní a vojenské. Krizové stavy se vyhláší otevřeně, bez pomoci krycích signálů, a to především za pomoci sdělovacích prostředků jako jsou například internet, televize, tisk a jiné.¹⁷

---

¹⁵ MASLOW, Abraham, *O psychologii bytí*, Praha: Portál, 2014. s. 203–235. ISBN 978-80-626-0610-7.

¹⁶ AMRSTRONG, Michael, *Řízení lidských zdrojů, Nové trendy a postupy*. Praha: Grada Publishing, 2007. s. 219. ISBN 978-80-247-1407-3.

¹⁷ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 240/2000 Sb., §3: *Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)*. In: *Zákony pro lidi*. 2000, ročník 2000, číslo 240. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

Jedním ze základních krizových stavů, se kterým se můžeme setkat, je stav nebezpečí, ten je vyhlášen jako naléhavé opatření, pokud jsou ohroženy lidské životy, zdraví, majetek, životní prostředí nebo veřejný pořádek, a to v případech, kdy intenzita ohrožení není příliš velká a nelze ji řešit běžnými prostředky správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému. Stav nebezpečí je možné vyhlásit pouze za přesně specifikovaných podmínek, na nejnutnější dobu a pro celé území kraje nebo jeho část. Vyhlášení stavu nebezpečí pro území kraje nebo jeho část je v pravomoci hejtmána kraje, případně primátora hlavního města Prahy, který má rovněž postavení hejtmána.¹⁸

Hejtmán, který vyhlásil stav nebezpečí, má povinnost neprodleně informovat vládu, Ministerstvo vnitra, sousední kraje a v případě, že by mohly být krizovou situací dotčeny, i další kraje. Stav nebezpečí může být vyhlášen na maximálně 30 dní a prodloužení této lhůty může hejtmán provést pouze se souhlasem vlády.¹⁹

Za vyhlášení nouzového stavu je většinou odpovědná vláda. Nicméně, v případě hrozícího nebezpečí z prodlení, je předseda vlády sám oprávněn vyhlásit nouzový stav. V takovém případě vláda musí do 24 hodin od vyhlášení rozhodnutí předsedy vlády nouzový stav buď schválit, nebo zrušit.²⁰

Vláda může tento krizový stav vyhlásit v případě živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost.

Nouzový stav se může vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů. Uvedená doba se může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny. Nouzový stav

---

¹⁸ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 240/2000 Sb., §2: *Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)*. In: *Zákony pro lidi*. 2000, ročník 2000, číslo 240. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

¹⁹ Tamtéž §3

²⁰ Tamtéž §6

končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen. Prodloužení je přípustné jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny.²¹

Nejsložitějším procesem je vyhlášení stavu ohrožení státu, kdy parlament vyhláší stav ohrožení státu na základě návrhu vlády. Tento stav krize je vyhlášen v případě, že svrchovanost státu, územní celistvost státu nebo jeho demokratické základy jsou bezprostředně ohroženy. Pro přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je nezbytný souhlas nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlas nadpoloviční většiny všech senátorů. Vyhlášení stavu ohrožení státu se vztahuje na celé území státu nebo na jeho část. Trvání stavu ohrožení státu není žádným způsobem omezeno.²² Vyhlášení ohrožení státu souvisí s vyhlášením válečného stavu v případě napadení České republiky nebo splnění mezinárodních smluvních závazků týkajících se společné obrany proti napadení. Souhlas s vyhlášením válečného stavu vyjadřuje parlament. Každý uvedený krizový stav je nepředvídatelnou a mimořádnou událostí, avšak je třeba brát v potaz přesnou definici a rozdíl mezi nimi.²³

„Mimořádnou událostí je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“²⁴ Krizová situace je definována jako mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.²⁵ Z těchto uvedených definic vyplývá, že každá krizová situace je mimořádnou událostí, ale ne každá mimořádná událost je krizovou situací. Mimořádnou událost

---

²¹ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 110/1998 Sb., čl. 5 a 6: *Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky*. In: *Zákony pro lidi*. 1998, ročník 1998, číslo 110. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>.

²²Tamtéž

²³ ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní zákon č. 1/1993, čl. 43: *Ústava České republiky*. In: *Zákony pro lidi*. 1993, ročník 1993, číslo 1. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.

²⁴ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 240/2000 Sb., §2: *Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)*. In: *Zákony pro lidi*. 2000, ročník 2000, číslo 240. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

²⁵ Vězeňská služba České republiky. Nařízení ředitele věznice č. 11/2019, §2 písm. b) nařízení č.8 – *o činnosti Vazební věznice Praha Pankrác po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a o činnosti krizového štábu vazební věznice Praha Pankrác*, 2019. (interní akt řízení).

lze odvrátit běžnou činností odpovědných subjektů za využití jejich pravomocí daných speciálními zákony. „*Pokud nelze mimořádnou událost odvrátit tímto běžným způsobem a k jejímu odvrácení je třeba využít mimořádných pravomocí spojených s vyhlášením některého z krizových stavů, vznikla krizová situace.*“²⁶

Mimořádné události se dělí na:

- závažné
- ostatní

Mezi závažné mimořádné události patří například útěk vězněné osoby, vzpoura, napadení eskorty nebo použití střelné zbraně.²⁷

Mezi ostatní mimořádné události patří například sebevražda nebo sebepoškození vězněné osoby, úmrtí zaměstnance nebo úmrtí vězněné osoby, lékařem potvrzený výskyt onemocnění podléhající karanténnímu režimu nebo povinné izolaci a dále také nález alkoholu, jiné návykové látky nebo mobilního telefonu v objektu Vězeňské služby.²⁸

2.1 Základní druhy činností po vyhlášení krizových stavů

Ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Praha Pankrác (dále jen VV a ÚpVZD Praha Pankrác) se můžeme setkat se specifickými krizovými stavy, které nebudou ve společnosti zcela běžné, a proto se k řešení přistupuje vždy individuálně, a to na základě stanovení úkolů krizového štábu. Na základě legislativy jsou stanoveny základní druhy činností věznice po vyhlášení krizového stavu, podle kterého se následně postupuje.

- *„přemístění vězněných osob do jiné věznice nebo vyloučení volného pohybu těchto osob mimo věznici*

---

²⁶ Ochrana obyvatel a krizové řízení. *Ministerstvo vnitra ČR*, 2021. Online. Dostupné z: www.mvcr.cz › soubor › ochrana-obyvatel-a-krizove-řízení. [citováno 2023.08.18].

²⁷ Vězeňská služba České republiky. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č.43/2018, §5, *o mimořádných událostech*, 2018. (interní akt řízení).

²⁸ Tamtéž §6.

- *zprísnění kontrolní činnosti ve věznici a rozšíření kapacit věznice,*
- *realizace plánu vyrozumění a svozu zaměstnanců věznice po vyhlášení všech krizových stavů,*
- *činnosti prováděné v souvislosti se zajištěním úkolů vyplývajících z plánování obrany státu.*²⁹

2.2 Přehled možných zdrojů rizik a analýza ohrožení

Přehledem možných zdrojů rizik je myšlen výčet konkrétních hrozeb, které mohou způsobit vznik krizové situace a hrozeb, které mohou narušit činnost organizačních jednotek nebo jejich bezpečnost, majetek, zdraví nebo životy osob. Analýza ohrožení je vyhodnocení možného působení zdrojů rizik při vzniku konkrétní krizové situace nebo mimořádné události.³⁰

Rizika ovlivňující činnost Vězeňské služby ČR při řešení krizových situací lze rozdělit do dvou kategorií.

- rizika vnější
- rizika vnitřní

Riziky vnějšími se pro účely tohoto krizového plánu rozumí rizika vyplývající z hrozeb vzniklých nezávisle na plnění úkolů Vězeňské služby, vyplývající z analýzy rizik jednotlivých organizačních jednotek.

Riziky vnitřními se pro tyto účely tohoto krizového plánu rozumí rizika plynoucí ze specifických činností zajišťovaných Vězeňskou službou, jejichž řešení je zpracováno v seznamu základních opatření při vzniku vybraných mimořádných událostí pro každou organizační jednotku, která na tomto základě rozpracovává jednotlivé postupy a řešení dle vlastních specifik. Jedná se zejména o tyto druhy rizik:

---

²⁹ Vězeňská služba České republiky. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 26/2019, §4 odst. 1, *o činnosti Vězeňské služby České republiky po vyhlášení krizových stavů, při řešení mimořádných událostí, o činnosti Krizového štábu Vězeňské služby, 2019.* (interní akt řízení).

³⁰ Tamtéž §19.

- vznik nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení vězňených osob,
- oznámení o uložení výbušniny,
- vzetí rukojmí,
- vznik požáru,
- vznik přírodní katastrofy nebo průmyslové havárie,
- vnější napadení věznice,
- útěk vězněné osoby,
- jiný druh mimořádné události, k jejímuž řešení je nezbytné aktivovat krizový štáb.³¹

2.3 Krizový management

Krizový management je nástroj řízení, který přichází v období krize s tím, aby eliminoval negativní dopady krize. Ve Vězeňské službě ČR se aplikuje krizový management nejen na základě vnitřních krizí nebo objevených hrozeb, ale i hrozeb, které přichází zvenčí. Pandemie se dá zhodnotit pro Vězeňskou službu ČR jako hrozba, která přichází právě z celkového dění ve společnosti, i když původ není přímo identifikován uvnitř organizace, má na ni velký vliv. Můžeme o ní hovořit jako o stavu, kdy skupině osob vstupuje do cesty nepředvídatelná komplikace, na kterou je nutné reagovat. Zuzák a Königová a Antušák s Viláškem neberou ve svých definicích striktně období krize jako souvislost negativních činností nebo rozhodnutí, ale snaží se poukázat na to, že i v období krize lze chápat některé kroky v pozitivním slova smyslu.³² Od doby, kdy jsme si vědomi krize, musí být dle správného řešení krize aktivováno také krizové řízení. Krizové řízení je souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace³³

³¹ Vězeňská služba České republiky. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 26/2019 §6, *o činnosti Vězeňské služby České republiky po vyhlášení krizových stavů, při řešení mimořádných událostí, o činnosti Krizového štábu Vězeňské služby*, 2019. (interní akt řízení).

³² ZUZÁK, Roman a Martina KÖNIGOVÁ. Krizové řízení podniku. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3156-8.

³³ ANTUŠÁK, Emil a Josef VILÁŠEK. Základy teorie krizového managementu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3443-2.

Postup v řešení nastalé krize nebo zmíněné hrozby je správná prvotní identifikace hrozby a jejího původu a případné míry ohrožení. Dle Roudného a Linharta je definována jako „*analýza člověkem vyhodnocených netolerovatelně pravděpodobných hrozeb, znamenající možné ztráty na lidských životech nebo traumatologické, patogenní a psychické zdravotní následky na obyvatelstvu, ekologické a ekonomické ztráty.*“³⁴ Pokud lze krizi předejít, je dobré monitorovat situaci a již na základě předpokladů tvořit určitou koncepci postupu. Koncepce takového plánu může mít i více výstupů a přijatých opatření. Na základě sledování vývoje se krizový management rozhodne, jaké řešení bude nejvíce efektivní k řešení krize a následně začne realizovat jednotlivé kroky plánu. Ve Vězeňské službě ČR je při aplikaci krizového managementu využit direktivní způsob řízení, kdy je zejména nutné plnit stanovené úkoly tak, jak byly zadány. Na organizačních jednotkách jsou pak zřízeny jednotlivé týmy, které sledují plnění dílčích úkolů. Po ukončení nebo odeznění největší vlny krize, se může zabývat krizový management vyhodnocení způsobu zvládnutí daného období.³⁵

3 KRIZOVÝ ŠTÁB

Krizový štáb věznice je pracovním orgánem ředitele věznice k řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů v rámci věznice. Po vyhlášení krizového stavu nebo i při hrozbě vzniku krizové situace či při jiných závažných situacích souvisejících se zajištěním bezpečnosti České republiky, zabezpečuje plnění opatření přijímaných krizovým štábem generálního ředitelství Vězeňské služby ČR. Krizový štáb věznice zabezpečuje řešení vzniklých nebo přijetí odpovídajících opatření k zamezení nebo minimalizaci následků hrozících krizových situací nebo mimořádných událostí v příslušné věznici. Krizovému štábu generálního ředitelství Vězeňské služby ČR předkládá návrhy a způsoby řešení vzniklé situace včetně dalších relevantních informací

---

³⁴ ROUDNÝ, Radim a LINHART, Petr, *Krizový management III, Teorie a praxe rizika*. s. 135. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007. ISBN 80-71924-8.

³⁵ HÁLEK, Vítězslav. *KRIZOVÝ MANAGEMENT – teorie a praxe.*, s. 61. Bratislava: DonauMedia. ISBN 978-80-89364-33-6.

a vyžaduje-li to řešení vzniklé situace, spolupracuje s věznicemi v příslušném regionu.³⁶

3.1 Složení krizového štábu ve věznici

- „ředitel věznice, pokud není povolán do krizového štábu generálního ředitelství Vězeňské služby ČR,
- zástupce ředitele věznice,
- vedoucí oddělení logistiky,
- vedoucí oddělení ekonomického,
- vedoucí oddělení správního,
- vedoucí oddělení vězeňské stráže,
- vedoucí oddělení výkonu trestu,
- vedoucí oddělení výkonu vazby,
- vedoucí oddělení výkonu zabezpečovací detence,
- vedoucí oddělení prevence a stížností,
- zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže pro služební přípravu,
- ředitel nemocnice s poliklinikou,
- požární technik,
- asistentka ředitele vazební věznice – zápis z jednání krizového štábu.“³⁷

Aktivace krizového štábu věznice se provádí na základě rozhodnutí generálního ředitele, krizového štábu generálního ředitelství nebo ředitele věznice.³⁸

Předseda krizového štábu věznice svolává zasedání štábu věznice a řídí jeho činnost, pokud ředitel věznice nerozhodl jinak. Dále stanovuje dobu a místo zasedání krizového štábu věznice. Dle pokynu ředitele věznice upřesňuje, kteří členové krizového štábu věznice se musí účastnit zasedání. Předseda krizového

---

³⁶ Vězeňská služba České republiky. Nařízení ředitele věznice, č. 11/2019 §13, o činnosti Vazební věznice Praha Pankrác po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a o činnosti krizového štábu vazební věznice Praha Pankrác, 2019. (interní akt řízení).

³⁷ Tamtéž čl. 3, odst. 3.

³⁸ Tamtéž čl. 3, odst. 2.

štábu pravidelně informuje ředitele věznice, pokud se tento zasedání krizového štábu věznice přímo neúčastní, o činnosti krizového štábu věznice, o vývoji situace a o provedených a přijímaných opatřeních.³⁹

Členové krizového štábu věznice zajišťují plnění úkolů řízenými odděleními, které vzešly ze zasedání krizového štábu věznice a určují příslušníka nebo zaměstnance jimi řízených oddělení, který je bude v odůvodněných případech zastupovat na zasedání krizového štábu věznice. Členové krizového štábu jsou povinni zachovávat mlčenlivost. Krizový štáb nadále postupuje podle pravidel dané jednacím řádem krizového štábu věznice.⁴⁰

3.2 Jednací řád krizového štábu vězeňské služby

Zasedání krizového štábu věznice řídí ředitel, v době jeho nepřítomnosti předseda krizového štábu věznice, v době jeho nepřítomnosti vedoucí oddělení vězeňské stráže. Toto zasedání je neveřejné a řídí se jednacím řádem.

Projednávání utajovaných informací na zasedání krizového štábu věznice se mohou účastnit pouze osoby, u nichž je nezbytné, aby se s nimi seznámily, a současně jsou držiteli oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci stupně „VYHRAZENÉ“ nebo osvědčení fyzické osoby na příslušný stupeň utajení a jsou poučeny dle §6 odst. 1 zákona č. 412/2005 Sb. – Zákon o ochraně utajovaných informací a o bezpeční způsobilosti.⁴¹

3.3 Opatření krizového štábu v době pandemie

Krizový štáb byl vyhlášen v centrálním místě, a to Generálním ředitelství Vězeňské služby ČR, aby mohlo koordinovat a usměrňovat činnosti jednotlivých

---

³⁹ Vězeňská služba České republiky. Nařízení ředitele věznice, č. 11/2019 §19, o činnosti Vázební věznice Praha Pankrác po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a o činnosti krizového štábu vázební věznice Praha Pankrác, 2019. (interní akt řízení).

⁴⁰ Vězeňská služba České republiky. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 26/2019 §17, o činnosti Vězeňské služby České republiky po vyhlášení krizových stavů, při řešení mimořádných událostí, o činnosti Krizového štábu Vězeňské služby. (interní akt řízení).

⁴¹ Tamtéž §21.

krizových štábů věznic. Co se týče oblasti krizových plánů vytvořených v minulosti, počítalo se se standardními možnostmi ohrožení, do kterého ale nijak nebyly zahrnuty možnosti nákazy takto vysoce nakažlivým virem a bylo na začátku velmi obtížné navrhnout funkční krizový plán a způsoby, jak postupovat. První centrální zasedání z důvodu dění ohledně šíření nákazy COVID-19 bylo na generálním ředitelství v září roku 2020, do té doby se nákaza řešila v rámci bezpečnostních komisí. Výsledkem tohoto jednání bylo vytyčení základních úkolů, jako jsou například: zřídit protiepidemickou komisi, která bude mít za úkol sledovat aktuální dění a stanovovat potřebné doporučení a pokyny, nechat vytvořit jednotlivé krizové štáby na každé organizační jednotce dle jejich působnosti. Následně byla krizovým štábem generálního ředitelství vyhodnocena tzv. analýza rizika, která je dle Roudného a Linharta (2007) definována jako „*analýza člověkem vyhodnocených netolerovatelně pravděpodobných hrozeb, znamenající možné ztráty na lidských životech nebo traumatologické, patogenní a psychické zdravotní následky na obyvatelstvu, ekologické a ekonomické ztráty.*“⁴²

S okamžitou platností byly zrušeny všechny aktivity, kde přichází více osob do kontaktu, jako je plnění různorodých cvičných plánů, svozů a jiných profesních prověrek. Bylo vydáno obecné doporučení, aby schůzky, které nelze přesunout, byly realizovány pomocí informačních technologií. Zároveň byly zrušeny všechny celorepublikové porady naplánované v Kalendářním plánu Vězeňské služby ČR, a i jiné mezinárodní spolupráce, návštěvy a odborné stáže vězeňského personálu byly také po nezbytně nutnou dobu přesunuty nebo zrušeny. Na základě vydávaných nařízení vlády, byla obratem vydána aktualizace zmíněného kalendářního plánu.

Krizový štáb na každé jednotlivé organizační jednotce byl veden pod pojmem protiepidemické komise s tím, že se provedly úpravy vnitřních předpisů, a to konkrétně nařízení generálního ředitele o poradních orgánech. Bylo postupováno v rámci kooperace jednotlivých komisí a protiepidemickou komisí generálního

---

⁴² ROUDNÝ, Radim a LINHART, Petr, *Krizový management III, Teorie a praxe rizika*, s. 135. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007. ISBN 80-71924-8.

ředitelství, kdy bylo předpokládáno, že opatření zavedené na generálním ředitelství nebude možné využít ve všech organizačních jednotkách.

Nejvíce rozdílů lze najít v povaze rozvržení pracovní doby, kdy se zaměstnanci generálního ředitelství ve služebním poměru i občanští zaměstnanci rozdělili do dvou skupin a pracovali na tzv. dlouhý a krátký pracovní týden. Na základě doporučení komise bylo toto opatření zavedeno proto, aby se v případě nákazy virové onemocnění nešířilo celou skupinou, která spolu v rámci jednotlivých oddělení spolupracuje. V personální oblasti se u Vězeňské služby nově zavedl ve pojem „homeoffice“, který do této doby nebylo možné nijak využívat. Daní zaměstnanci byly vybaveni potřebnou technikou podle charakteru jejich práce. Oproti tomu na organizačních jednotkách docházelo pouze k částečnému plnění těchto doporučení. Z důvodu pracovních povinností nepřipadalo v potaz, aby příslušníci a další osoby, byly zařazeny na homeoffice, a tak bylo určeno protiepidemickou komisí organizační jednotky, aby zaměstnanci, kterým to povaha práce dovolila měly mezi odchody a nástupy do pracovního procesu vždy min. 60minutový rozestup tak, aby nedošlo ke kontaktu mezi osobami samotnými. V době pandemie bylo vedoucí oddělení nařízeno konat takzvaná rozdílení směny v tělocvičně věznice. Rozdílení směny znamená, že před nástupem do služby, se sejde celá směna z jednoho oddělení a od inspektora dozorcí služby se dozví, co se daný nebo předchozí den událo podle toho, jestli nastupuje na denní nebo noční službu. Na rozdílení směny stál příslušník s větším odstupem od dalšího příslušníka. Každý příslušník dostal nový respirátor na danou směnu. Po rozdílení směny si šel příslušník přebrat stanoviště, na kterém v ten den zrovna sloužil. Zpravidla každý den chodil předem proškolený odsouzený celou tělocvičnu vystříkat dezinfekcí a pak pokračoval i v místnostech jiných oddělení. Na stanovišti příslušníci přeberou veškerou písemnou dokumentaci, klíče a přesný počet odsouzených, kteří se na oddělení aktuálně pohybují. Po převzetí služby noční směna odchází a denní směna se začne řídit denním plánem.

4 PANDEMIE COVID-19

Prvotní označení nově se vyskytujícího infekčního onemocnění, které vzniklo z RNA virů můžeme najít v textech pod pojmy COVID-19, koronavirus, SARS-CoV-2. Na základě dění v prosinci roku 2019, kdy se nákaza virem začala skokově šířit na celosvětové úrovni, přistoupila Světová zdravotnická organizace k oficiálnímu uznání onemocnění s názvem COVID-19. Jedná se o virus, napadající primárně dýchací cesty a plicní oběhový systém, v dalších fázích může virus poškodit kardiovaskulární systém, ale i způsobovat problémy s trávicím systémem jedince.⁴³

Od doby výskytu pandemie vznikly mezinárodní a evropské skupiny, které měly za úkol řešit jednotlivé dopady onemocnění COVID-19, a to prvotně s ohledem na zdraví, jako je například Rada EPSCO, která se skládá z ministrů zdravotnictví EU, avšak COVID-19 měl podstatný zásah do sekce ekonomické, průmyslové, sociální a bylo nutné celosvětově koordinovat činnosti a aplikovat odpovídající informace v co nejkratším možném časovém horizontu do běžného života celé společnosti. Co se týče České republiky, byly od doby prohlášení pandemie vytvořeny jednotlivé skupiny pro řešení daných problematických částí, oficiálně byl pod záštitou Ministerstva zdravotnictví České republiky vytvořen webový portál, kde se sjednocují veškeré obecné informace, aktuální opatření, zdravotnické doporučení a jiné.

Na základě výstupů ze zdravotnických poznatků byly sestaveny příznaky, se kterými se člověk při COVID-19 může potýkat, zejména:

- *„zvýšená teplota nebo horečka,*
- *kašel,*
- *obtíže s dýcháním,*

---

⁴³ Světová zdravotnická organizace. *Světová zdravotnická organizace*. WHO, 2020. Online. Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>. [citováno 2023.03.15].

- *bolesti v krku, hlavy, zad, svalů nebo kloubů,*
- *ztráta čichu / chuti,*
- *únava,*
- *průjem,*
- *nevolnost,*
- *rýma.*⁴⁴

Zatímco pro většinu populace jsou projevy onemocnění mírné, u některých jedinců dochází k vývoji syndromu akutního respiračního distresu. Tento syndrom může být indukován cytokinovými bouřemi, selháním více orgánů, septickým šokem a tvorbou krevních sraženin. Bylo zaznamenáno delší trvání poškození orgánů, především s ohledem na plicní a kardiální systém.

Patogen, který je příčinou onemocnění COVID-19, se primárně šíří prostřednictvím aerosolového přenosu, když se nakažený jedinec nachází v blízké vzdálenosti od jiného jedince. Miniaturní kapky a aerosolové částice nesoucí tento virus se mohou šířit z nosních a ústních dutin nakaženého jedince během dýchání, kašláním, kýčáním, zpěvu či konverzace. Ostatní jedinci se mohou nakazit, pokud se virus dostane do jejich úst, nosních dutin či očí.

Běžnou diagnostickou technikou je metoda zvaná reverzní transkripční polymerázová řetězová reakce v reálném čase neboli test PCR pomocí výtěru z nosohltanu. Profylaktické opatření zahrnují udržování fyzického či sociálního odstupu, izolaci jedinců v riziku, větrání interiérů, krytí úst a nosu během kašláním a kýčáním, hygienu rukou a zamezení doteku nečistýma rukama k obličeji.

Pro minimalizaci rizika infekce bylo ve veřejném prostoru doporučeno využívání ochranných pomůcek jako jsou roušky, respirátory, masky na obličej či další formy krytí dýchacích orgánů. Byla vyvinuta řada vakcín určených k boji s COVIDEM-19

---

⁴⁴ Světová zdravotnická organizace. *Světová zdravotnická organizace*. WHO, 2020. Online. Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>. [citováno 2023.03.15].

a většina zemí na světě nyní provádí rozsáhlé očkovací kampaně, doprovázené propagací očkování.

Aktuální informace se shromažďují stále i na webových stránkách Světové zdravotnické organizace, kde se shromažďují celosvětová data ohledně potvrzených případů, proočkovanosti, ale i úroveň mortality.⁴⁵

4.1 Výskyt pandemie ve Vězeňské službě ČR

Pandemie onemocněním COVID-19 postihla organizaci Vězeňská služba ČR začátkem roku 2020, kdy se v České republice začala pandemie šířit. S ohledem na zajištění bezpečnosti osob a celkového zajištění provozuschopnosti jednotek, se od samotného výskytu situace důrazně monitorovala. Od samého začátku pandemie se problematika řešila v rámci svolání krizového štábu Vězeňské služby ČR, následně při průběžném předávání informací se svolávala tzv. Bezpečnostní komise, a to na základě interního předpisu Nařízení generálního ředitele č. 30/2020, o poradních orgánech GŘ VS ČR. Z Bezpečnostní komise vyplývalo okamžité striktní dodržování opatření navržených vládou ČR. V daném období se začala vytvářet na jednotlivých organizačních jednotkách uskupení, které byly následně aktivovány jako krizový štáb věznice. První případy, které Vězeňská služba ČR zaznamenala prokázanou nákazou, byly v organizační jednotce Věznice Odolov. Následné šíření mezi vězněnými osobami nebo zaměstnanci se hlásilo vždy na centrálním místě hlášené služby generálního ředitelství, kde se celková data zapisovala s přehledností na dříve určené počty dní, které se musela osoba nacházet v karanténě. Takto se zavedly jednotlivé tabulky pro sledování nakažlivosti virem s případnou mortalitou. Centrální krizový štáb shromažďoval celková data ohledně nakažených zaměstnanců, ale i vězněných osob. Jednotlivé statistiky se vyhodnocovaly na shromáždění krizového štábu, aby efektivně nastavil další řízení v období pandemie. Jednotlivé výstupy musely být v souladu s jednotlivými nařízeními. Vývoj pandemie ve Vězeňské službě ČR se monitoroval

---

⁴⁵ Světová zdravotnická organizace. *Světová zdravotnická organizace*. WHO, 2020. Online. Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>. [citováno 2023.03.15].

nepřetržitě a jednotlivé stanovení úkolů, případná revize, se vytvářela na základě aktuální situace.⁴⁶

4.2 Opatření přijaté Vězeňskou službou ČR

Krizový štáb byl vyhlášen v centrálním místě, a to Generálním ředitelství Vězeňské služby ČR, aby mohlo koordinovat a usměrňovat činnosti jednotlivých krizových štábů věznic. Co se týče oblasti krizových plánů vytvořených v minulosti, počítalo se se standardními možnostmi ohrožení, do kterého ale nijak nebyly zahrnuty možnosti nákazy takto vysoce nakažlivým virem a bylo na začátku velmi obtížné navrhnout funkční krizový plán a způsoby, jak postupovat. První centrální zasedání z důvodu dění ohledně šíření nákazy COVID-19 bylo na generálním ředitelství v září roku 2020, do té doby se nákaza řešila v rámci bezpečnostních komisí. Výsledkem tohoto jednání bylo vytyčení základních úkolů, jako jsou například: zřídit protiepidemickou komisi, která bude mít za úkol sledovat aktuální dění a stanovovat potřebné doporučení a pokyny, nechat vytvořit jednotlivé krizové štáby na každé organizační jednotce dle jejich působnosti. Následně byla krizovým štábem generálního ředitelství vyhodnocena tzv. analýza rizika.

4.2.1 Logistická vybavenost ochrannými prostředky

Prvotní logistickou vybavenost zajišťoval centrální krizový štáb na generálním ředitelství, kdy se Vězeňská služba ČR stala postupem COVID-19 plně samostatnou v oblasti výroby ochranných pomůcek dýchacích cest. Z centrálního místa byl vždy stanoven počet kusů, kolik má daná jednotka obdržet materiálu a na řediteli jednotky bylo, určit pověřenou osobu, která materiál vyzvedla a převezla na jednotku. Obdobně se postupovalo i v rozesílání dezinfekce.⁴⁷

---

⁴⁶ Vězeňská služba České republiky. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 26/2019 §19 o činnosti Vězeňské služby České republiky po vyhlášení krizových stavů, při řešení mimořádných událostí, o činnosti Krizového štábu Vězeňské služby. (interní akt řízení).

⁴⁷ Přesněji viz. kapitola 4.2.2.

V době pandemie COVID-19 se ochranné pomůcky dýchacích cest ve VV Praha Pankrác vydávaly jak zaměstnancům věznice, tak i vězněným osobám. Na začátku první vlny, kdy byl těchto ochranných pomůcek nedostatek, se uvnitř věznice dala do provozu výroba vlastních ochranných pomůcek dýchacích cest. Výroba probíhala na vnitřním pracovišti prádelny. Věznice nejprve nakoupila gumičky, vydezinfikovala stará prostěradla a rozjela se výroba roušek odsouzenými. Nejdříve se vyrobilo dostatečné množství roušek pro všechny zaměstnance věznice, nemocnici s poliklinikou, která sídlí ve věznici a pro vězněné osoby. Po vyrobení roušek pro všechny zaměstnance a pro všechny vězněné osoby se pokračovalo ve výrobě roušek i do dětských domovů a jiných zařízení.⁴⁸ Z praxe příslušníka ve VV Praha Pankrác dostal každý ze zaměstnanců 3 látkové roušky, které musel pravidelně prát a měnit. Úplně stejné to bylo i v případě vězněných osob.

Vězněné osoby měly zákaz vyjít z cely bez ochrany dýchacích cest. Poté, co se věznici podařilo koupit jednorázové hygienické roušky, jich však bohužel nebyl dostatek, a tak nebyla možnost výměny každý den. Z tohoto důvodu bylo povoleno nosit vlastní ochranu dýchacích cest, a to nejen zaměstnancům, ale i vězněným osobám. Ti měli možnost si nechat poslat balíkem vlastní ochranu dýchacích cest. V únoru 2021, kdy na trhu byl dostatek ochrany dýchacích cest, nařídilo Ministerstvo zdravotnictví České republiky s platností od 1.3.2021 nosit respirátory splňující ochranu typu FFP2.⁴⁹ Pověřený zaměstnanec VV a ÚpVZD Praha Pankrác musel ve velkém buďto nakoupit respirátory FFP2 nebo je obdržel v zásilce od centrálního krizového štábu. Každý zaměstnanec dostával při nástupu do zaměstnání nový respirátor. U vězněných osob to probíhalo tak, že každé dva dny při nástupu na početní prověrku, kdy odsouzení stojí ve dvouřad na oddělení, příslušník chodil mezi nimi a bylo každému odsouzenému vydáno 2 kusů respirátorů. Zároveň za ním chodil druhý příslušník s červeným pytlíkem

---

⁴⁸ Dne 23.2.2023 proveden pohovor s vedoucím pracovníkem vnitřního pracoviště prádelna.

⁴⁹ Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Mimořádné opatření*. Online. Dostupné: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/02/Mimořádné-opatření—nošení-ochranných-prostředků-dýchacích-cest-s-účinností-od-1.-3.-2021-do-odvolání.pdf>. [citováno 2024.02.22].

tzv. „infekčním“, který od odsouzených vybíral 2 kusy použitých respirátorů. Tento pytel se dále posílal na likvidaci do spalovny.

Pod danou oblast je nutné zmínit samostatný krizový plán pro eskortování vězňených osob. Eskortována může být taková osoba, která není nijak v ohrožení života, tím se myslí ze zdravotních důvodů. Dálkové eskorty při běžném provozu probíhají tak, že si příslušník postupně svolá z oddělení vězňené osoby, které poté odvede do „kontumace“. Kontumace je sklad, kde vězňená osoba odevzdá takzvanou „kouli“. „Kouli“ tvoří deka, povlečení, prostěradlo, plastový hrnek, 2 kusy plastové misky a lžíci. Dále se jeho osobní věci, se kterými přišel do věznice a nesmí je mít u sebe, uloží do vaku, který se zapečetí, uváže se na něj jmenovka se jménem eskortovaného a později přenesení do autobusu, který vězňenou osobu odveze do jiné organizační jednotky. V době pandemie byl nejprve zrušen převoz vězňených osob, po chvíli byl převoz obnoven, ale pouze pokud vězňená osoba nejevila známky COVID-19 a nesměla mít teplotu větší, než 37°C. Inspektor dozorčí služby musel každou vězňenou osobu, která měla odjet eskortou do jiné věznice změřit teploměrem. Později bylo protipandemickou komisí nařízeno, že každá vězňená osoba se musí před odjezdem z věznice prokázat negativním antigenním testem. To znamenalo, že určený příslušník postupně svolával vězňené osoby z oddělení, vzal je do suterénu budovy, kde byla vyčleněná místnost pro testování vězňených osob antigenním testem. Po provedení a vyhotovení testu si příslušník zapsal do knihy jméno vězňené osoby, datum narození, výsledek jeho testu a vězňená osoba musela výsledek podepsat. Pokud byla vězňená osoba negativní, postoupila dále do procesu a pokud vyšla pozitivní, musela jít do karantény. V době pandemie COVID-19 bylo na oddělení výkonu trestu vytvořeno několik karanténních cel. Do těch příslušník vězňenou osobu zavřel, informoval o události své vedení oddělení, které to nahlásilo dále a nastavilo určitá opatření. Dále zajistilo k jeho cele pytel na infekční odpad, gumové rukavice a dezinfekci.

4.2.2 Testování zaměstnanců

V praxi to na samotném počátku pandemie probíhalo tak, že se celá Vězeňská služba ČR řídila obecnými pokyny, která platila pro všechny občany České republiky, myšleno zejména aby v případě obtíží se osoba dostavila se žádankou od praktického lékaře na tzv. PCR test a do doby, než bude znám výsledek testu, byla umístěna v předběžné karanténě. Po vyhlášení dalších jednotlivých opatření Vládou ČR, kdy bylo mimo jiné stanoveno povinné testování zaměstnanců antigenním testem a krizový štáb postupoval v rozdělení testování z hlediska pracovního poměru zaměstnance. Rozlišoval se postup u zaměstnanců ve služebním poměru a občanských zaměstnanců, jelikož nebylo možné ke všem přistupovat v případě testování stejně, zejména z důvodu časových rozestupů při testování skupin a rozvržení pracovní doby příslušníků a zaměstnanců. Generální ředitelství na základě zápisů z protiepidemické komise stanovilo jednotlivé dílčí úkoly pro jednotlivé krizové štáby na organizačních jednotkách s tím, že bylo distribuováno a rozděleno tisíce kusů testů, které byly zakoupeny nebo obdrženy od Státní správy hmotných rezerv. Během jednoho týdne, v dubnu roku 2021, tak bylo provedeno ve věznicích více jak 6 100 testů u zaměstnanců a na Generálním ředitelství více jak 160 testů, bez pozitivního nálezu. Tím, že se shromažďovala data na zpracování údajů, byl v každé testovací místnosti umístěn informační leták pro bližší vysvětlení, jakým způsobem bude docházet ke zpracování osobních údajů pro účely evidence. V centrálním místě Generálního ředitelství byla pohnutka pro stanovení potřeby nákupu dalšího počtu testů, která predikovala s odbornými zástupci ministerstva, do jaké doby se přibližně bude muset nadále testovat.⁵⁰

Testy byly v tomto případě rozesílány z centrálního místa na jednotlivé jednotky, kde byla vyhrazena na testování jedna kancelář nebo oddělení ve věznicích disponujících nemocnicí s poliklinikou, kde na začátku pandemie probíhalo testování zaměstnanců náhodně. Až v případě, kdy se COVID-19 projevil u někoho ze zaměstnanců a byla nákaza potvrzena testem, byl zaměstnanec

---

⁵⁰ Vězeňská služba České republiky. *Zápis z protiepidemické komise GR*. (interní akt řízení).

v pracovní neschopnosti a ti, kteří byli s nakaženým zaměstnancem v celodenním kontaktu, museli se obratem dostavit na provedení testu, které probíhalo v nemocnici s poliklinikou uvnitř areálu věznice. Testovaný zaměstnanec přišel k bočnímu vstupu, kde mu otevřela zdravotní sestra, která byla oblečená v ochranném obleku a s ochrannými pomůckami a připraveným tzv. PCR testem. Testování probíhalo okamžitě u zmíněného vstupu, kde zdravotní sestra PCR testem vytřela nos zaměstnance a dále se test odeslal ke zjištění výsledku na Hygienickou stanici hlavního města Prahy, která v té době byla tak vytížená, že výsledek zaměstnanci oznámila až po 2–3 dnech. Pokud Hygienická stanice poslala zaměstnanci formou SMS zprávy pozitivní výsledek, musel zaměstnanec na 14 dní do izolace.⁵¹

V listopadu 2021 Ministerstvo zdravotnictví České republiky nařídilo testování zaměstnanců pomocí antigenních testů.⁵² Touto metodou se všichni zaměstnanci testovaly každé dva dny. Na testování antigenním testem byla vybrána místnost v suterénu věznice. Tato cesta byla předem vytypována tak, aby cestou do místnosti nedošlo ke kontaktu a zároveň případnému nakažení jiných zaměstnanců. V místnosti byl určený zaměstnanec, z pravidla příslušník, který byl odborně proškolen a prováděl testování. Testování metodou PCR testu zpravidla vycházelo na první denní a první noční, vždy před začátkem směny. Po výsledku testu, který se zobrazil do 15 minut, se přecházelo buď do šatny převlékat do služby anebo rovnou domů. Zaměstnanec, který testoval zaměstnance, u něhož vyšel pozitivní antigenní test ihned zapsal do knihy, kdo byl nakažený a tuto skutečnost ihned ohlásil inspektorovi dozorčí služby, který to dále nahlásil vedení oddělení. Vedení oddělení se dále telefonicky spojilo s nakaženým zaměstnancem a čekalo na potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti vystaveném praktickým lékařem zaměstnance. To se zpravidla vydávalo na 7 dní, po kterých trvala izolace osob s potvrzeným onemocněním. Povinnost testování a

---

⁵¹ Ministerstvo zdravotnictví. *Vyhláška č. 101/2022 čl. 5. Vyhláška o systému epidemiologické bdělosti pro onemocnění COVID-19*. Online. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2022/06/sb0050-2022.pdf>. [citováno 2024.02.22].

⁵² Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Mimořádné opatření, č. 1036*. Online. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/testovani-zamestnancu--cele-zneni-1036.pdf>. [citováno 2024.02.21].

jejich lhůty byly upraveny mimořádnými opatřeními vydané ministerstvem zdravotnictví.

4.2.3 Očkování zaměstnanců

Koncem roku 2020 se v České republice, po uvedení jedné z vakcín na trh, začalo v celorepublikovém měřítku očkovat. Na základě daných skutečností se začalo diskutovat o možném očkování proti COVID-19 u zaměstnanců Vězeňské služby ČR jako celku. Nejprve byl z generálního ředitelství vznesen dotaz, aby na každé organizační jednotce byl zajištěn průzkum počtu zaměstnanců, kteří by o očkovací látku měli zájem. Očkování vakcínou proti COVID-19 bylo na začátku roku 2021 pouze na bázi dobrovolnosti. Po zajištění vakcíny Vládou ČR se mohlo začít realizovat samotné očkování zaměstnanců, a to z důvodu, že se jedná o bezpečnostní složku státu a na základě rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ČR o registraci Vězeňské služby ČR k očkování mimo standardní systém, díky rozhodnutí si osoby nemusely zajišťovat očkování sami.⁵³

Ve VV a ÚpVZD Praha Pankrác se očkovalo vakcínou od firmy Pfizer – BioNTech. Stejný postup se nadále zajišťoval pro odsouzené osoby. V případě vězněných osob se začalo s realizací očkování v březnu 2021, kdy se zároveň začala očkovat skupina obyvatel označených jako krizová skupina (chronicky nemocné osoby ve věku 70 let a výše). Tou dobou bylo ve věznicích v ČR kolem 19 tisíc vězněných osob.⁵⁴

Zaměstnanci VS ČR si mohli vybrat jakou očkovací látkou chtějí být očkovaní, nebylo povinné využít látku firmy Pfizer, bylo možné využít i očkovací látku jiných výrobců, jako například Moderna, AstraZeneca a Johnson & Johnson. Samozřejmě těmito vakcínami se musel zaměstnanec Vězeňské služby ČR nechat očkovat mimo věznici, tedy v civilním zařízení.⁵⁵

---

⁵³ Dne 4.5.2023 proveden pohovor s ředitelkou odboru logistiky Generálního ředitelství Vězeňské služby.

⁵⁴ Vězeňská služba ČR. *Výroční zpráva VS ČR 2021*, Praha, 2022, s. 45. (interní akt řízení).

⁵⁵ Vězeňská služba ČR. *Výroční zpráva VS ČR 2022*, Praha, 2023, s. 42. (interní akt řízení).

Očkování ve věznici probíhalo v nemocnici s poliklinikou, kde byla vyhrazena místnost k očkování proti COVID-19. Nejprve se udělal seznam lidí z řad příslušníků a občanských zaměstnanců a vytvořil se přibližný časový harmonogram, kdy se zaměstnanci dostaví na očkování. Většinou si zaměstnanci domlouvali termín, kdy jsou zrovna přítomni v zaměstnání. Například daný příslušník se nechal vystřídat po čas výkonu služby a tím se mohl dostavit na očkování. Po nějaké době vláda ČR nařídila po úpravě vyhlášky č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, že se každý zaměstnanec ve státní složce musí nechat očkovat. Znovu bylo provedeno šetření, kdo z nenačkovaných lidí se nechá očkovat a kdo ne, kdy byla skupina z řad zaměstnanců, kteří se i přes vyhlášku nechtěli nechat očkovat, a to pro zaměstnance v praxi znamenalo, že s ním bude ukončen služební/pracovní poměr, z důvodu, že zaměstnanec by v tomto ohledu znamenal bezpečnostní riziko. Vláda ČR stanovila termín do konce února 2022, že musí být zaměstnanec očkovaný, jinak není schopen výkonu své pracovní pozice. Vyhláška určující povinnost se nechat naočkovat vzbudila poměrně velkou dávku nevole z řad zaměstnanců, a to nejen u Vězeňské služby ČR, ale také například u Policie ČR, kde se daná problematika řešila přes odbory. Výše uvedená vyhláška byla ještě před únorem 2022 nahrazena a povinné očkování zaměstnanců Vězeňské služby ČR nebylo nakonec nutné, avšak ti zaměstnanci, kteří nebyli očkovaní žádnou vakcínou, museli dodržovat striktnější podmínky na pracovištích.

Podmínky se týkaly hlavně příchodu na pracoviště, kdy zaměstnanci musela být změřena teplota, musel si neprodleně při příchodu v kanceláři označené jako testovací místnost nechat udělat odbornou osobou antigenní test a v případě negativního testu mu byl umožněn přístup na pracoviště s podmínkou ochrany dýchacích cest. Testování s dalším vývojem onemocnění bylo přesunuto na první den v týdnu, kdy se osoba dostaví na testování v četnosti jedenkrát za týden. Nad dodržováním těchto podmínek pro příchod na pracoviště byly stanoveny odpovědné osoby. Na generálním ředitelství byl pověřen bezpečnostní ředitel, na organizačních jednotkách to byl koordinátor bezpečnosti práce nebo přímý nadřízený. Neočkované, ale testované osoby byly po nezbytně nutnou dobu řádně

evidovány v příslušných tabulkách, nicméně tato evidence byla ukončena s ukončením evidence očkovaných zaměstnanců. Nadále je evidence očkování vedena ve zdravotní dokumentaci každého zaměstnance zvlášť.

V současné době je mezi zaměstnanci pravděpodobně několik lidí, kteří nejsou očkováni ani jednou vakcínou proti COVIDu.

4.2.4 Ekonomické důsledky pandemie

Ve srovnání soukromého sektoru a jeho výdělečnosti potkaly organizaci neočekávané náklady, zejména, když nedisponovala velkým množstvím ochranných prostředků, které do covidového období potřebovala pouze střediska organizačních jednotek s nemocnicemi, a proto bylo potřeba především na začátku pandemie najít finance k zabezpečení pro nákup nebo výrobu ochranných prostředků. V prvních dnech byla iniciativa na samotných věznicích, kdy se muselo improvizovat s jejich výrobou a nakoupit materiál, jako třeba krejčířské pruženky a šít z dostupných materiálů na prádelně věznice. První distribuce směřovala vždy na již vytíženou nemocnici.

V souvislosti s mimořádnými opatřeními k zamezení šíření nákazy COVID-19 bylo krizovým štábem generálního ředitelství a zejména odborem logistiky rozhodnuto o pořizování ochranných prostředků a dezinfekce. Následně po využití všech možných smluvních vztahů, kde měla organizace domluven vhodný materiál, použila materiál právě pro šití ochranných pomůcek, a to zejména ve Věznici Pardubice, která byla schopna v šicí dílně vyrobit přes 276 tisíc kusů látkových roušek. Postupem období byla výroba transformována na šití jednorázových nano roušek, a to v celkovém počtu výroby přes 1 142 tisíc kusů. Pro oblast Moravy krizový štáb stanovil šicí pobočku ve Věznici Heřmanice. Během roku 2020 bylo na podzim stanoveno, že během roku bylo vynaloženo na nákup materiálu a pořízení ochranných pomůcek více jak 43 milionů Kč a do konce roku byl plánován další nákup materiálu pro šití výstrojních součástí pro vězněné osoby v celkovém objemu cca 35 mil. Kč. Toto vše bylo stanoveno za předpokladu,

že nebudou potřeba vyrábět další ochranné pomůcky. Díky tomu byla Vězeňská služba ČR schopna efektivně rozmístit dostatek potřebných pomůcek po všech organizačních jednotkách a bylo navíc možné z objemu výroby a zejména z vládního Usnesení č. 371, které ukládalo Vězeňské službě ČR zajistit výrobu a distribuci prostředků mezi organizačními složky státu, jimi zřizované územně samosprávné celky a jimi zřizované příspěvkové organizace a další orgány veřejné správy. Zajímavostí je v souvislosti s usnesením, že Vězeňská služba ČR poskytla pomoc a bezplatně vybavila jednorázovými nano rouškami zejména složky státu:

▪ Hasičský záchranný sbor	99 tisíc kusů
▪ Ministerstvo spravedlnosti (justice)	100 tisíc kusů
▪ Nemocnice	47 tisíc kusů. ⁵⁶

Organizační složka VV Praha Pankrác byla, až na samotný začátek, zásobena z centrálního místa – generálního ředitelství pouhým převodem pomůcek. Nejvíce byla organizační jednotka poznamenána ztrátami v hospodářské činnosti. Hospodářská činnost je vytvořena ve Vězeňské službě ČR proto, aby mohla kladně působit na vězněné osoby tím, že pro spoustu z nich najde pracovní zařazení v pobočkách věznic.

Hospodářskou činností si jednotka může vydělat finanční prostředky na svoji provozní činnost, které následně může využít ke zlepšení podmínek ve svém celku. Pokud uvádíme, že lze zaměstnávat vhodné vězněné osoby ve středisku hospodářské činnosti, nutno uvést, že určitá skupina odsouzených osob je zaměstnána i ve společnostech se sídlem mimo věznici a jedná se o soukromé subjekty. Společnosti většinou využívají vězněné osoby k zaměstnání, jelikož to nese pro společnost nižší náklady, než aby hledala pracovní sílu na standardním trhu práce. V období COVID-19, kdy byla veškerá infrastruktura a podniky

---

⁵⁶ Dne 4.5.2023 proveden pohovor s ředitelkou odboru logistiky Generálního ředitelství Vězeňské služby.

uzavřeny, skokově klesla daná zaměstnanost a tím celkové psychické a sociální chování vězňených osob.⁵⁷

Z důvodu vládních opatření, včetně lockdownu, byla ovlivněna i investiční činnost organizační jednotky. Investiční složku si řídí každá organizační jednotka sama, avšak metodicky ji řídí a usměrňuje příslušný odbor z generálního ředitelství. V daném období nejen, že byly investiční akce pozastaveny a vše na trhu stagnovalo, ale po postupném rozvolnění byl znatelný nárůst cen materiálu. Do jaké míry se tak dělo kvůli využití situace soukromých subjektů nelze posoudit, nicméně rozdíl na vyčíslení nákladů před a po rozvolnění se lišily o desítky procent. Do investování může věznice použít již zmíněný zisk z hospodářské činnosti.⁵⁸

4.3 Zdravotnická péče

Zdravotnickou péči nelze opominout i ve Vězeňské službě ČR. Pro zjednodušené zdravotní výkony je určena nemocnice s poliklinikou ve VV Praha Pankrác, příp. pro spádovou oblast organizační jednotka v Brně. V normálním režimu jsou zde vykonávány jednodušší chirurgické zákroky, případně např. i zákroky stomatologické. Je zvykem, že lékaři musí posoudit v jaké míře je nutné ošetření a zda není dožadování se ošetření pouze záminka k opuštění oddílu ve výkonu trestu. Po posouzení lékařem a poskytnutí potřebného ošetření se vězňená osoba může vrátit zpět nebo zůstává na lůžkovém oddělení v nemocnici, případně může být převezena do civilní nemocnice. Vězeňská služba ČR sama uvádí, že za meziroční pokles do 10 % těchto jednotlivých ošetření u vězňených osob mohou hygienická opatření způsobená onemocněním COVID-19, nízkou zaměstnaností personálu nemocnice s poliklinikou a samotnou změnou chování vězňených osob v době pandemie.⁵⁹ I přesto byla nákaza v období od ledna do června 2021

---

⁵⁷ JÚZL, Miloslav. *Penitenciaristika jako věda žaláři*, Univerzita Jana Ámose Komenského Praha. s. 374, 2017, Praha. ISBN 978-80-7452-131-7.

⁵⁸ ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 555/1992 Sb. – § 23c: *Zákon České národní rady o Vězeňské službě a justiční stráž*. In: *Zákony pro lidi*. 1992, ročník 1992, číslo 293. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555>.]

⁵⁹ Vězeňská služba ČR. *Výroční zpráva VS ČR 2021*, Praha, 2022, s. 39. (interní akt řízení).

prokázána celkem u 3 571 vězňených osob. V celkovém období od roku 2020 až 2021 se nákaza projevila u 5 843 vězňených osob, což může poukazovat na efektivitu krizového managementu a krizového plánu. V období pandemie bylo pod záštitou odboru zdravotnické služby transformován plán rozmístění lůžek, aby odpovídal jednotlivým nařízením.⁶⁰

Virové onemocnění v takovém rozsahu nebylo do současnosti zaneseno do žádného krizového plánu, tak posloužila pro základ a tvorbu plánu situace, kdy je vězňená osoba nakažená například jinou vysoce infekční nemocí typu svrab. Dále byla z těchto případů odvozena prozatímní opatření vystavené personálem nemocnice, jak v takovém případě postupovat. Při jiném zjištění infekčního onemocnění, jako je uvedený svrab, mají v praxi zaměstnanci Vězeňské služby ČR přijmout prozatímní opatření k zamezení jeho šíření. Odsouzený a jeho spolubydlící se nesmí po dobu léčby přemísťovat. Zajistí se, aby nakažená vězňená osoba, u které se potvrdil svrab, byl mazán naordinovaným přípravkem, tímto přípravkem jsou mazáni i jeho spolubydlící, byť se u nich onemocnění svrabem nepotvrdilo. Vždy si musí namazat celé tělo mimo obličej, protože přípravek se nesmí dostat do očí a na sliznice. Používá se například sírová vazelína. Léčba trvá obvykle 3 dny, kdy se odsouzení pacienti musí namazat ráno nebo večer. Čtvrtý den se vězňená osoba vysprchuje a vymění si osobní prádlo. Dále si po vysprchování vymění ložní prádlo, deku a všechny matrace. Poté se celá cela ošetří přípravkem insekticidem například Biolitem P. Všechno osobní prádlo a lůžkoviny se ošetří Biolitem P, vloží se do plastového pytle s označením „svrab“ a předají se do dezinfektoru. Všichni spolubydlící nakaženého odsouzeného se postupně předvedou k lékařské prohlídce. Všechny povrchy v cele se musí vydezinfikovat dezinfekčním prostředkem dle dezinfekčního plánu a to například 2 % Chloraminem B. Přípravek se na povrchu nechá zaschnout a podá se informace do skladu oblečení, aby byla provedena dezinfekce ošacení pacienta. Při veškeré manipulaci je třeba používat vždy ochranné pomůcky.⁶¹

---

⁶⁰ Vězeňská služba ČR. Výroční zpráva VS ČR 2021, Praha, 2022, s. 39. (interní akt řízení).

⁶¹ Dne 6.3.2023 proveden pohovor se zdravotním personálem Nemocnice s poliklinikou VV Praha Pankrác.

4.3.1 Nemocnice s poliklinikou ve VV Praha Pankrác

Ve VV Praha Pankrác, konkrétně v nemocnici s poliklinikou, která sídlí ve věznici vzniklo oddělení pro nakažené odsouzené v listopadu 2020 na druhém patře chirurgického oddělení. Podmínky pro personál byly velmi improvizované. Například na chodbu se místo uzavíratelných dveří, které mají v civilních nemocnicích pověsily igelity od stropu až k podlaze. Zdravotnický personál obdržel ochranný oděv, ve kterém se po dobu služby musel pohybovat při návštěvě cel s pacienty. Na oddělení se vyhradila speciální místnost, kde se veškerý personál před vstupem musel oblékat do ochranného infekčního oděvu. Oddělení logistiky věznice mělo za úkol zabezpečit nemocnici s poliklinikou ochrannými pomůckami. Předepsaný oděv byla infekční kombinéza, návleky na nohy, dvoje rukavice, čepice, respirátor a ochranný štít. Infekčního oděvu byl bohužel nedostatek, protože se musel v pravidelných intervalech měnit, a tak převážně zdravotní sestry musely nosit místo návleků na nohy například igelitové tašky. Jedním z prostředků, kterých byl dostatek, byla dezinfekce Anti-covid, která však byla ve velkém množství používána k dezinfekci povrchů a tak podobně. Ihned po otevření covidového oddělení byla nejdříve tendence přijímat každého pozitivního pacienta. Po velice krátké době, kdy nakažených odsouzených stále přibývalo (někdy i 10–15 pacientů za den), se zjistilo, že nemocnice z kapacitních důvodů není schopna hospitalizovat všechny pozitivní pacienty, a tak se začaly přijímat pouze rizikový pacienti s příznaky. Pacienti bez rizikových příznaků zůstávaly na zvláštních oddílech zřízených ve věznicích právě pro odsouzené nakažené COVID-19. V době pandemie byla určena karanténa 14 dní. U pacientů na covidovém oddělení v nemocnici s poliklinikou ve věznici se s propuštěním čekalo do doby, než u nich byl proveden negativní PCR test. Pozitivní pacienti byly na oddělení naváděni únikovým schodištěm z důvodu, aby se omezil kontakt s personálem a ostatními pacienty nemocnice. Pokud zdravotnický personál potřeboval u nakaženého pacienta udělat například rentgen, tak pro ně byl vyčleněn infekční výtah. Po odchodu pacienta se vše důkladně vydezinfikovalo, včetně cesty, kudy nakažený pacient procházel.

Při výdeji stravy se používaly nádoby na jídlo, které musel sanitář „naložit“ do dezinfekce a poté se vše umylo v myčce a čisté se vracelo na vězeňskou kuchyni.

I přes to, že v té době nebylo ještě očkování proti zmíněnému onemocnění, tak nikdo ze zdravotního personálu, který pracoval na covidovém oddělení nebyl při výkonu práce nakažen.⁶²

4.3.2 Úskalí práce s vězněnými osobami

Při poskytování odborné péče, nejen té zdravotnické je nutné, aby Vězeňská služba ČR přistoupila u specializovaných profesí k postupům, které mohou svými pozitivními dopady a podpořit odsouzenou osobu v dalším úspěšném průběhu trestu a následné resocializaci ve společnosti. Dané působení a snahy jsou jedním z řešení obecné koncepce vězeňství, a to nejen v měřítku samotné České republiky, ale i v celkovém evropském kontextu, kdy jednotlivé vězeňské služby členských států se mezi sebou navštěvují a tyto poznatky z praxe si předávají, ač jsou v některých oblastech rozdílná, zachovávají si všechny všeobecné cíle, kterých má zacházení s odsouzenými dosáhnout.

Prvním a nejdůležitějším je výsledek kultivace pracovních návyků, včetně vlastního profesního výcviku v dovednostech uplatnitelných na trhu práce, pozitivních resocializačních prostředků k rehabilitaci vězňů, k prevenci úpadku jejich osobnosti a k umožnění vězňům, aby po svém propuštění žili sociálně odpovědným způsobem. Následným výstupem by mělo být osvojování vhodných životních a sociálních dovedností pomocí sociálního vzdělávání a výcviku zaměřeného na re adaptaci vězňů na život mimo vězení a na udržení sociálních vazeb. Až jako poslední po osvojení těchto návyků je aplikována tzv. specifická pomoc a odborné poradenství orientované na vyhovění individuálním potřebám a řešení osobních problémů vězňů. Z poznatků z praxe je zřejmé, že ne všechny

---

⁶² Dne 6.3.2023 proveden pohovor se zdravotním personálem oddělení chirurgie VV Praha Pankrác.

osoby jsou schopny nebo mohou být rehabilitované, a to nejen ze zdravotního hlediska, ale u některých jedinců je zjevné, že o tyto programy nejeví zájem.

Profese ve Vězeňské službě ČR jsou specifické a společnosti často neznámé, jelikož v dnešní době je Vězeňská služba ČR ovlivněná smýšlením, že musí být vše zlé, špatné a přísné. Zaměstnanci, kteří pracují právě s odsouzenými osobami často musí zdoluhavě svůj postoj k práci a obsah své pracovní náplně vysvětlovat a popisovat, aby bylo nadále zamezeno špatnému a zkreslenému pohledu veřejnosti na danou problematiku.

V období pandemie byla práce s vězněnými osobami realizována zejména občanskými zaměstnanci a osobami, které jsou ve služebním poměru. Jednalo se především o osoby vykonávající následující profese.

Jedním z nejdůležitějších článků celého systému jsou dozorcí, kteří dohlížejí na kontrolu bezpečnosti a pořádku na odděleních. Termínem dozorce se rozumí osoba, která je pověřena zajištěním bezpečnosti a dohledem nad odsouzenou osobou i nad okolím, ve kterém se daná osoba pohybuje. Má za úkol dohlížet na to, aby všechny vězněné osoby dodržovali řád, který je stanoven vnitřním předpisem organizační jednotky. Vnitřní předpis může být specifický podle typu věznění a typu věznice, ale musí i přesto splňovat veškerá nařízení, vyhlášky a zákonná opatření. Jedním ze základních principů vnitřního řádu organizační jednotky je, že i přes dodržování pravidel musí v každém případě docházet k chování z obou stran (tedy zaměstnanců i vězněných osob), které není v rozporu se zákonným dokumentem, a to Listinou základních práv a svobod.⁶³

Oproti tomu byly na organizačních jednotkách zejména v období pandemie důležité další profese, kdy jejich odborné znalosti poskytovali komplexní pomoc při řešení vypjatých situací. Mezi tyto profese se řadí například psycholog.

---

⁶³ ČESKÁ REPUBLIKA. Usnesení č. 2/1993 Sb. čl. 3: Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení *Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky*. In: *Zákony pro lidi*. 1993, ročník 1993, číslo 2. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.

Psycholog je velmi důležitá osoba, která při pohovorech s vězněnými osobami analyzuje chování člověka a může tak vyloučit buďto suicidální tendence nebo agresivitu jedince vůči jiným osobám.⁶⁴

S výstupy od psychologů pracují speciální pedagogové, kterým období pandemie změnilo povahu běžné pracovní náplně tím, že řídí ucelenou skupinu vězněných osob a řídí jejich činnost po čas výkonu trestu odnětí svobody. Mají za úkol vytvořit takové prostředí a program, aby se vězněné osoby cítily nevytvořeni ze společnosti, ale naučily se respektovat pravidla a nařízení. Každý speciální pedagog tímto sestavuje program zacházení, do kterého zapojuje různé aktivity. Nejčastější aktivity, které využívají speciální pedagogové jsou sportovní aktivity, ruční práce apod. Učí vězněné osoby na cestě za poznáním svého lepšího já a vzbuzuje v nich touhu se zlepšit a poučit ze svých chyb, je to jeden z hlavních principů ve vztahu vybudování si nového způsobu chování ke svému okolí. Profese speciálního pedagoga je často zaměňována s profesí vychovatele, který na rozdíl od speciálního pedagoga, je přítomen po celý den s vězněnou osobou a snaží se, aby vězněná osoba měla možnost po čas výkonu trestu odnětí svobody přejímat vzorové chování a jednání.

V administrativních úkonech spojených s výkonem trestu odnětí svobody může pomoc s řešením dané problematiky sociální pracovník. Hlavní náplní práce sociálního pracovníka spočívá v podání informací a stanovisek v úředních záležitostech. Pomáhá se zprostředkováním ubytování, zaměstnáním a finanční gramotností dané osoby. Často se stává, že u příjmu vězněné osoby je prokázána neplatnost úředních dokladů nebo jejich ztráta. V takovém případě má právě sociální pracovník povinnost pomoci se zařízením těchto dokladů. Mezi nejčastější úkony, které sociální pracovník vykonává, lze zařadit vystavení nového občanského průkazu.

Jelikož ke každé odsouzené osobě se musí přistupovat individuálně, pro některé osoby bylo v době pandemie, a i předtím důležité poskytnutí duchovenské péče.

---

⁶⁴ KOSÍKOVÁ, Věra, *Psychologie ve vzdělávání a její psychodidaktické aspekty*, Praha: Grada, 2001, s. 16, ISBN 978-80-247-2433-1.

Vězeňská služba ČR poskytuje pro tyto osoby duchovní péči, vzhledem k jejich rozvoji a psychickému zdraví. Díky tomu spolupracuje s nejrůznějšími typy církví, ze kterých dochází teologové do organizačních jednotek z důvodu poskytnutí a uspokojení potřeb vězněným osobám, které tuto péči mohou využít. I tento způsob vede k nápravě vězněné osoby. Na dané pozici pracuje kaplan, který napomáhá lepšímu zvládnutí výkonu trestu, psychickou odolností člověka apod.

Duchovní musí projevit znalost vnějších předpisů i zákonných pramenů, kterými se řídí Vězeňská služba České republiky. Na nábožensky založené vězněné osoby může kaplan působit hlavně edukativním a socializačním způsobem. Často vězněné osoby, kteří jsou ateisté před výkonem trestu, mohou během absolvování trestu přehodnotit své jednání a chování díky duchovenské péči a sami se poté o ni dále zajímají.⁶⁵

Kromě profesí se jedná i o spoustu aspektů, které osoby socializují, rozvíjí, napravují nebo kladně působí na jejich duševní zdraví. Příkladem je i vhodná komunikace s vězněnými osobami.

V době pandemie byla velice důležitá komunikace, která bohužel nebyla dostatečná. Vězněné osoby měly základní informace z médií, jako jsou například televizní zprávy, kde se mluvilo o základních příčinách nemoci. Na základě nových negativních zpráv, které působily na psychickou stránku vězněných osob, vyvstala situace k tomu, že z důvodu nedostatečné informovanosti vznikla vzpoura ve Věznice Bělušice, kde vězněné osoby měly strach o svůj zdravotní stav z důvodu neznámé nemoci.⁶⁶ Ve VV a ÚpVZD Praha Pankrác byla komunikace mezi vedením věznice a vězněnými osobami na dobré úrovni. Zejména je potřeba vyzdvihnout osobní snahu vězeňského personálu, především příslušníků a vedoucích oddělení, kteří předávali vězněným osobám adekvátní informace ověřené z důvěryhodných zdrojů, jako byly například výstupy Světové

---

⁶⁵ MITÁŠ, Václav. *Duchovenská služba v penitenciárním prostředí*, Praha: Vězeňská duchovenská péče. Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR, 2007, 122 s.

⁶⁶ Policie České republiky. *V bělušické věznici musela po vzpouře vězňů zakročit zásahová jednotka vězeňské služby*. Online. Dostupné z: <https://tydenikpolicie.cz/v-belusicke-veznici-musela-po-vzpoure-veznu-zakrocit-zasahova-jednotka-vezenske-sluzby/>. [citováno 2024.02.22].

zdravotnické organizace. Důvěru vězňených osob zaměstnanci získávali především pro svou otevřenost mluvit o daném tématu, a to eliminovalo vznik mimořádné události, jako například výše zmíněná vzpoura v Bělušicích.

4.3.3 Denní režim odsouzených

Každý odsouzený má podle zákona nárok na 60minutovou vycházku. Ve VV Praha Pankrác chodí odsouzení z nástupního oddělení, která jsou dvě na společnou vycházku od 9:00 do 10:00 hod. Po skončení pracovní doby odsouzených, chodí další oddělení výkonu trestu dohromady, tj. od 16:00 do 17:00hod. V tyto dané časy jsou odsouzení společně na vycházkovém dvoře. V době pandemie chodil každý oddíl na vycházku zvlášť. Vycházka začínala v 7:00 hod. a každou hodinu se střídala oddělení, až do 18:00 hod. Po každém oddělení, tedy po každé hodině, kdy daný oddíl opustil vycházkový dvůr, proškolený odsouzený v ochranných pomůckách prošel cestu od dvora k danému oddělení a celou cestu vystříkal dezinfekcí.

Analýza dopadů v pandemii se dotkla i celkového denního řádu organizační jednotky vůči vězňeným osobám. V pracovních dnech odsouzeným běžně začíná den budíčkem, který je ve 4:45 hodin. Budíček probíhá tak, že dozorce na oddělení výkonu trestu zapne všechny jističe, kromě televizí. V čase 4:45 – 5:00h. mají odsouzení čas na osobní hygienu a úklid ložnic. V 5:00h. začíná ranní prověrka početního stavu, kdy se odsouzení seřadí ve dvouřad na chodbách oddělení a vrchní inspektor strážní služby, což je v mimo pracovní dobu hlavní osoba ve věznici s velkou zodpovědností, provádí početní prověrku odsouzených. Po sčítací prověrce cca v 5:15h. začíná výdej snídaní. Odsouzení chodí postupně z oddělení k výdejnímu okénku, které se nachází na chodbě, kde dostanou snídaní od výdejčích, jenž jsou také odsouzení. Strava odsouzených se různě dělí. Většina odsouzených má takzvaný „základ“, což je základní strava. Dále se strava dělí například na vegetariánskou, muslimskou a na několik diet, což je strava, kterou odsouzené osobě určí lékař ze zdravotních důvodů. Může to být například diabetická strava, redukční strava atd. Dále se strava liší ještě podle alergie. Délka výdeje stravy hodně záleží na počtu odsouzených na oddělení. Podle časového

rozvrhu by měla končit v 5:35h., ale někdy trvá déle. Hned po výdeji stravy, odsouzení, kteří jsou zařazeni do zaměstnání, odcházejí na svá pracoviště. Každé ráno si je vyzve jejich mistr. Ten přijde na hlavní dozorčí stanoviště, kde jeden z příslušníků zavolá do vysílačky, že se může poslat to dané pracoviště. Dozorci na oddílech odsouzené postupně pouští směrem k hlavnímu dozorčímu stanovišti a zároveň si škrtačí jejich jména, aby později měli přehled, kdo jim zůstal na oddělení. Na hlavním dozorčím stanovišti prochází odsouzení přes detekční rám a zároveň ukazují příslušníkům obsah své brašny, protože si na pracoviště mohou odnést třeba svačinu. Až všichni projdou detekčním rámem, tak si je mistr odvede na pracoviště. V 6:00h. je nástup odsouzených přítomných na oddělení. Dozorci přebírající stanoviště prochází oddělení a početně si přeberou stav odsouzených. Přibližně od 6:20h. do 7:00h. probíhají další odchody odsouzených do zaměstnání. Zároveň začínají v 6:20h. úklidy společných prostor na oddělení. Úklid provádí nepracovně zařazení odsouzení. V 8:00h. probíhá společně s vychovateli a dozorcí daných oddělení kontrola úklidu. Vychovatel v přítomnosti jednoho dozorce prochází oddělení a kontroluje provedený úklid odsouzených. V čase cca 8:30h. - 12:00h. probíhají aktivity programu zacházení, kdy si například speciální pedagog vyzvedává odsouzené na aktivitu, jako je třeba klub náročného diváka, tělocvična a jiné. V tomto časovém rozmezí chodí odsouzení za dozoru příslušníků předváděčů také na různá vyšetření do nemocnice s poliklinikou. Dále probíhají pohovory odborných zaměstnanců s odsouzenými. Ve 12:00h. se začíná vydávat oběd. Odsouzení chodí postupně k výdejnímu okénku stejně, jako při výdeji snídaně. Přibližně od 13:00 do 15:45 jsou realizovány práce ve prospěch věznice, kdy si třeba civilní zaměstnanci půjčí odsouzené na nějakou výpomoc a ve stejný čas dále probíhají aktivity programu zacházení, jako je například keramika, vaření a jiné. Dále mohou odsouzení v tomto časovém období navštívit posilovnu nebo ateliér s rybičkami. Na tyto dvě aktivity chodí pouze vybraní odsouzení. Musí splňovat určitá kritéria a musí být naprosto bezproblémoví. U posilovny je hlavní kritérium, že odsouzený nesmí být odsouzen za násilnou trestnou činnost. V časovém rozmezí mezi 13:30h. – 16:00h. se odsouzení postupně vrací z pracovišť. Přibližně mezi 15:45h. – 16:00h. probíhá vynesení popelnic. To znamená, že se posbírání veškerý odpad, většinou ho odsouzení mají ve velkých pytlích nebo menších popelnicích, uložený v předem určené místnosti

na odpad a vynášejí ho za dozoru příslušníků do velkých popelnic na odpad, které jsou uloženy venku, kde je 2x týdně vyvážejí popeláři. Od 16:00h. do 17:00h. probíhá vycházka, kdy odsouzení chodí postupně po odděleních přes detekční rám na vycházkový dvůr. Celou hodinu jsou pod dozorem příslušníka, který na ně dohlíží z vycházkové věže. V 17:00h. začíná výdej večeře. Od 17:30h. do 19:55h. chodí odsouzení opět na aktivity programu zacházení a ti kteří v ten den už mají aktivity splněné, mají osobní volno, při kterém si mohou číst knihy nebo se dívat na televizi v kulturní místnosti. V 18:00h. je nástup odsouzených přítomných na oddělení, kdy si odsouzené nově nastupující příslušníci do služby početně převezmou. Od 20:00h. probíhá večerní prověrka početního stavu odsouzených, kdy se opět odsouzení postaví ve dvouřad na oddělení a vrchní inspektor strážní služby provede prověrku početního stavu. Po konci této prověrky v čase cca 20:20h, mohou jít odsouzení třeba opět sledovat televizi. Ve 20:45h. mají večerku, tedy mohou jít do postele a spát. Kdo ještě spát nechce, má možnost dále sledovat televizi, ale musí u toho zachovat noční klid. V tento čas dozorcí ve svých kancelářích vypnou jističe, aby se už nikde nesvítilo a nerušilo to ostatní. V čase 0:00h. dozorcí vypnou i jističe na televize a od této doby, už se odsouzení smí pohybovat pouze na toaletu.

Byly analyzovány určité druhy benefitů vězňených osob, na které mají ze zákona nárok, nicméně v období COVIDU musely být upraveny ve speciálním režimu z pozice zaměstnanců i z pozice vězňených osob. Jedním z nich, co vede vězňené osoby k určité psychické stabilitě jsou návštěvy. Odsouzený má právo na návštěvu blízkých osob po dobu 3 hodin během jednoho kalendářního měsíce. Odsouzeného mohou současně navštívit nejvýše 4 osoby včetně nezletilých osob. Nezletilé děti ve věku do 15 let se mohou návštěvy zúčastnit pouze za doprovodu osoby starší 18 let. Návštěvy jsou organizovány v denní době, zpravidla ve dnech pracovního volna nebo pracovního klidu. Návštěva probíhá v místnosti předem určené pro návštěvy. Standardně tedy probíhá v tělocvičně věznice, kde jsou připraveny židličky a stoly. V době pandemie byl Vládou ČR zakázán vstup návštěv do věznic. Na základě tohoto zákazu vznikl nový projekt „Skype–návštěva“ a „Skype-obhajoba“. Každý odsouzený měl povoleny 3 Skype kontakty na osoby blízké. Délka jednoho videohovoru byla zpravidla 20 minut, přičemž

o frekvenci realizace videohovoru každého odsouzeného rozhodoval vedoucí oddělení dle organizačních a personálních možností věznice. Časový harmonogram realizace videohovorů stanovoval vedoucí oddělení nebo jím pověřený zaměstnanec. Pro realizaci videohovoru byla vyčleněna příslušná místnost nebo vhodný prostor vybavený počítačem a dalším technickým vybavením nezbytným pro spuštění. Odsouzený nejprve podepsal poučení o seznámení se Skype hovorem. Poté vyplnil žádost o povolení jednotlivého videohovoru. Vyplněná žádost se předala vedoucímu oddělení ke schválení. Propojení a ověření schválených účtů prováděli pověření zaměstnanci věznice. Odsouzený v dostatečném časovém předstihu zajistil informování volaného o termínu a čase plánované realizace „Skype-návštěvy“. Pověřený zaměstnanec oddělení zajišťoval spojení se schváleným kontaktem a prvotní ověření kontaktu, včetně jeho souhlasu s realizací videohovoru. Stejně jako návštěvy byly řešeny i obhajoby, kdy obhájce či advokát požádal vedení věznice o umožnění videohovoru s vězněnou osobou. Na základě domluvy a schválené žádosti se ve smluvený den a čas odvedl odsouzený do předem určené místnosti, kde probíhal vzájemný rozhovor.

Poté, co Ministerstvo zdravotnictví ČR upustilo od omezení návštěv a vězněné osoby mohly mít dále fyzické návštěvy za splnění určitých podmínek. Vstupující osoba mohla vykonat návštěvu za podmínky, že po dobu návštěvy využívá ochrany dýchacích cest dle aktuálně platných opatření, tedy respirátoru. Dále pokud nevykazovala klinické příznaky onemocnění Covid-19 a zároveň při vstupu podepsala čestné prohlášení ve vztahu preventivního opatření přijímaného v souvislosti s šířením Covid-19.⁶⁷ Pokud nebylo možno z objektivních důvodů vykonat návštěvu, šlo si s vězněnou osobou zavolat v domluvený čas, jelikož odsouzený má právo na použití telefonu ke kontaktu s osobou blízkou. Věznice v České republice zajišťují realizaci telefonních hovorů vězněných osob prostřednictvím provozovatele služby BVfon Czech Telecommunication, s.r.o. Telefony jsou přidělané na stěnách chodeb na všech oddělení. Před pandemií bylo

---

⁶⁷ Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Mimořádné opatření č. 1031*. Online. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/navstevy-ve-veznicich--celezneni-1031.pdf>. [citováno 2024.02.22].

rozmezí doby, kdy lze uskutečnit telefonní hovor od 6:00 h do 20:00 h. V době pandemie se tato doba prodloužila o 2 hodiny. Tedy od 6:00 h – do 22:00 h.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo přiblížení čtenářům, jakým způsobem byla Vězeňská služba ČR schopna se vypořádat se situací, která nebyla v novodobé historii bezpečnostního sboru známa. V první části je představena čtenářům Vězeňská služba ČR jako složka státu, mající nastavené hodnoty a etický kodex na ochranu obyvatelstva před osobami nacházející se ve výkonu vazby, trestu nebo ústavu zabezpečovací detence. Popisem organizační struktury z manažerského pohledu zaměřeného na management, představení liniového řízení organizace a v neposlední řadě představení organizační jednotky Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Praha Pankrác, která byla vybrána pro podrobnou analýzu v covidovém období.

Na základě odborné literatury bylo vyhodnoceno, s jakými možnými bezpečnostními riziky se můžeme z pozice státu setkat a posléze jaké obranné mechanismy může použít (vyhlášení nouzového stavu aj.). Na základě nabytých znalostí z odborných pramenů došlo k posouzení vykládání si pojmu z pohledu krizového managementu. Obsahem krizového managementu bylo představení přehledu možných rizik a analýza jejich ohrožení. Dále bylo poukázáno, co vše obnáší krizové scénáře a struktura následujících kroků. Tvorba krizového plánu a funkce krizového štábu je ve Vězeňské službě ČR ovládan a jednotlivá rizika mají své určené přesné krizové plány, nicméně dle rozsahu, jaké mělo období pandemie, nebyl takový plán připraven, a tudíž nebylo možné zkoordinovat veškeré činnosti hned od prvního dne výskytu nákazy v organizaci. Podařilo se dobře a efektivně zřídit krizové štáby na všech organizačních jednotkách – protiepidemické komise, které díky rychlému přenosu informací a poznatků byly schopny připomínky v krátkém čase aplikovat do praxe. Naopak se Vězeňské službě ČR zpočátku nepodařilo včasné doplnění bezpečnostních prvků, jako jsou například ochranné obleky, ochrany dýchacích cest a dezinfekce na mytí rukou, ať už zaměstnancům, nebo vězněným osobám. I přes to, že byla velká snaha vyrobit si vlastní ochranné prostředky dýchacích cest, nebyl jich dostatek.

Samotná analýza vlivu pandemie COVID-19 byla rozdělena do jednotlivých kategorií, a to od obecných informací, které doposud odborné prameny o virové nákaze evidují, až po samotné prvotní případy ve Vězeňské službě ČR. Na základě krizového plánu vyplývající z krizové situace byly identifikovány jednotlivá opatření, které musela celá organizace přijmout. Analýzou jednotlivých dokumentů bylo zjištěno, že nejvíce zasažené oblasti byly bezpochyby ekonomická sekce organizace a logistická vytiženost, která vznikla zejména v distribuci roušek, antigenních testů a očkovacích vakcín. Výše uvedené oblasti spolu úzce souvisí a jsou provázány, nicméně Vězeňská služba ČR se poměrně dobře vyrovnala s nedostatkem ochranných pomůcek, kdy využila efektivně jednotlivé kroky v krizovém řízení, které vedly k zajištění jednotlivých pomůcek ve všech organizačních jednotkách. Zhodnocením a analyzováním problematiky z pohledu zdravotnictví je nutno poznamenat, že zajištění a vybavení vězeňských nemocničních středisek nemůže dosahovat takové kvality vybavenosti jako v civilním zařízení, a proto byly využity všemožné pomocné materiály, kterými si mohl personál pomoci. Největší pochybnosti a správnosti nastavení krizového řízení a jednotlivých úkonů bylo právě mezi zdravotnickým personálem nemocnice.

Je zřejmé, že v období pandemie se chování a jednání vězňů změnilo a bylo nutné přistupovat ke komunikaci mezi nimi a zaměstnanci věznice tak, aby nedocházelo ke zbytečné panice. Jelikož pandemie nebyla nikterak známá, bylo postupováno obdobně jako u jiného infekčního onemocnění. Tyto důsledky jsou pak představeny v denním režimu organizační jednotky.

Celkovým vlivem pandemie si organizační jednotka a celý bezpečnostní sbor odnesl manažerskou zkušenost a osvojení jednotlivých praktik v oblasti krizového řízení s jednotlivými kroky v kooperaci s vězňůmi osobami. Přínosem bakalářské práce je možnost využití při vyhodnocování jednotlivých kroků a činností v době pandemie.

Seznam použité literatury

AMRSTRONG, Michael, Řízení lidských zdrojů, Nejnovější trendy a postupy. Praha: Grada Publishing 2007. s. 789. ISBN 978-80-247-1407-3.

ANTUŠÁK, Emil a Josef VILÁŠEK. Základy teorie krizového managementu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. 134 s. ISBN 978-80-246-3443-2.

ERBES, Zdeněk a POŠVÁŘ, Jiří, 2008. Management I. Vyd. 2, nezměn. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně. 155 s. ISBN 978-80-7375-231-6.

HÁLEK, Vítězslav, 2008. *KRIZOVÝ MANAGEMENT – teorie a praxe*. Bratislava: DonauMedia. 322 s. ISBN 978-80-89364-33-6.

JŮZL, Miloslav. *Penitenciaristika jako věda žalářní*, 2017. Praha. 384 s. ISBN 978-80-7452-131-7.

KOSÍKOVÁ, Věra, 2011. Psychologie ve vzdělávání a její psychodidaktické aspekty, Praha: Grada. 272 s. ISBN 978-80-247-2433-1

MASLOW, Abraham, 2014. O psychologii bytí, Praha: Portál, 320 s. ISBN 978-80-626-0610-7.

MITÁŠ, Václav, 2007. Duchovenská služba v penitenciárním prostředí: sborník materiálů určených členům občanského sdružení Vězeňská duchovenská péče k základnímu seznámení s prostředím věznic a vazebních věznic / editor Mitáš Václav. Praha: Vězeňská duchovenská péče; Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR, 122 s.

RASZKOVÁ, Tereza a Stanislava HOFERKOVÁ, 2018. *Kapitoly z penologie I, Vězeňství*. Hradec Králové: GAUDEAMUS. 146 s. ISBN 978-80-7435-716-9.

ROUDNÝ, Radim a LINHART, Petr. Krizový management III, Teorie a praxe rizika. Pardubice: Univerzita Pardubice. 2007. 173 s. ISBN 80-71924-8.

ZUZÁK, Roman a Martina KÖNIGOVÁ, 2009. Krizové řízení podniku. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Expert (Grada). 256 s. ISBN 978-80-247-3156-8.

ZHŘÍVALOVÁ, Lucie; RASZKOVÁ, Tereze; HÁKOVÁ, Lucie a NOVÁK Petr, 2023. Diferenciace odsouzených ve věznici s ostrahou. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 117 s. ISBN 978-80-7338-203-2.

Zákonná úprava a interní akty řízení:

Vězeňská služba České republiky. Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 26/2019, *o činnosti Vězeňské služby České republiky po vyhlášení krizových stavů, při řešení mimořádných událostí, o činnosti Krizového štábu Vězeňské služby*, 2019. (interní akt řízení).

Vězeňská služba České republiky. Nařízení generálního ředitele č. 43/2018, *o mimořádných událostech ve Vězeňské službě České republiky*, 2018. (interní akt řízení).

Vězeňská služba české republiky. Nařízení ředitele věznice č. 11/2019, *o činnosti Vazební věznice Praha Pankrác po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a o činnosti krizového štábu vazební věznice Praha Pankrác*, 2019. (interní akt řízení).

Vězeňská služba České republiky. Výroční zpráva Vězeňské služby ČR 2021, Praha, 2022, s. 60. (interní akt řízení).

Vězeňská služba České republiky. Zápis z protiepidemické komise GŘ. (interní akt).

Vězeňská služba České republiky. Časopis České vězeňství, Vězeňská služba České republiky, Praha 2019, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Webové stránky a elektronické zdroje:

Vězeňská služba České republiky. *Koncepce vězeňství do roku 2025*. Online. Praha. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/ostatni/koncepce-vezenstvi.pdf>. [citováno. 2023-08-22].

Ministerstvo vnitra ČR. *Ochrana obyvatel a krizové řízení*. Online. 2021 Dostupné z: [www.mvcr.cz › soubor › ochrana-obyvatel-a-krizove-rizeni](http://www.mvcr.cz/soubor/ochrana-obyvatel-a-krizove-rizeni). [citováno 2023-07-04].

Vězeňská služba České republiky. *Organizační jednotka Praha Pankrác*. Online. Praha. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/vazebni-veznice-praha-pankrac/sekce/zakladni-informace>. [citováno 2023-08-22].

Světová zdravotnická organizace. *Světová zdravotnická organizace*. Online. WHO, 2020. Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>. [citováno 2023.03.15].

Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Mimořádné opatření*. Online. <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/02/Mimořádné-opatření---nošení-ochranných-prostředků-dýchacích-cest-s-účinností-od-1.-3.-2021-do-odvolání.pdf>. [citováno 2024-02-21].

Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Mimořádné opatření, č. 1036*. Online. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/testovani-zamestnancu--cele-zneni-1036.pdf>. [citováno 2024-02-21].

Vězeňská služba České republiky. *VV a ÚpVZD Praha Pankrác, Základní informace*. Online. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/vazebni-veznice-praha-pankrac/sekce/zakladni-informace>. [citováno 2023-08-19].

Policie České republiky. *V bělušické věznici musela po vzpouře vězňů zakročit zásahová jednotka vězeňské služby*. Online. Dostupné z: <https://tydenikpolicie.cz/v-belusicke-veznici-musela-po-vzpoure-veznu-zakrocit-zasahova-jednotka-vezenske-sluzby/>. [citováno 2024.02.22].

Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Mimořádné opatření č. 1031*. Online. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/navstevy-ve-veznicich--cele-zneni-1031.pdf>. [citováno 2024.02.22].

Ministerstvo zdravotnictví. *Vyhláška č. 101/2022*. Online. *Vyhláška o systému epidemiologické bdělosti pro onemocnění COVID-19, čl. 5*. Online. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2022/06/sb0050-2022.pdf>. [citováno 2024.02.22].

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon České národní rady o Vězeňské a justiční strážci České republiky. In: *Zákony pro lidi*. 1992, ročník 1992, číslo 555. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555>.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 141/1961 Sb.: Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Zákony pro lidi*. 1961, ročník 1961, číslo 141. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 240/2000 Sb.: Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Zákony pro lidi*. 2000, ročník 2000, číslo 240. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>.

ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. In: *Zákony pro lidi*. 1998, ročník 1998, číslo 110. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 40/2009 Sb.: Zákon trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi*. 2009, ročník 2009, číslo 40. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.: Ústava České republiky. In: *Zákony pro lidi*. 1993, ročník 1993, číslo 1. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.

ČESKÁ REPUBLIKA. Usnesení č. 2/1993 Sb.: Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení *Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky*. In: *Zákony pro lidi*. 1993, ročník 1993, číslo 2. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.